

AZ

ALSÓZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1887. ÉVI MÁRCIUS 22—24. NAPJAIN

SÁROSPATAKON TARTOTT TAVASZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

TÓTH LAJOS,

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA STEINFELD BÉLA, A REF. FŐISKOLA BETŪIVEL.

1887.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1887. március 22—24.
napjain Sárospatakon tartott tavaszi közgyűlésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1887. évi március hó 22—24-ik
napjain Sárospatakon tartotta meg *Kopré Ferenc*, esperes és *Meczner Béla*,
egyházmegyei gondnok elnöklete alatt tavaszi közgyűlését, számos egyházi
és világi férfiak közreműködésével.

Jelen voltak:

Zitás István, *Ölbei János*, *Keresztúri József*, *Zombori Gedő*, papi; *Bódogh Károly*, *Szinyei Gerzson*, világi tanácsbírák; *Végh Bertalan*, egyházmegyei ügyvéd s világi jegyző; *Török István* lácai, *Nagy Károly* szomotori, *Kénya András* bernád-németii, *Páricsi József* karcasai, *Ábrahámi Gyula* harkányi, *Órás Kálmán* ondi, *Sallai Sándor* erdő-horvátii, *Réthy Pál* golopi, *Barati Ferenc* takta-kenézi, *Farkas Lajos* vajdácskai, *Zitás Bertalan* kaki, *Gecsei Péter* tarcali, *Bogárdi Dániel* bereckii, *Komjáthi Gábor* szentesi, *Keresztúri Zsigmond* kis-géresi, *Végh János* kis-kövesdi, *Sohajda János* királyhalmeci, *Czinke István* erdő-bényei, ifj. *Ölbei János* bodrog-keresztúri, *Kovács János* vámos-újfalusi, *Futó János* dobszai, *Horváth János* petrahói, *Flürjész Tamás* lukai, *Hazai Béla* perbenyiki lelkészek; *Bacska Károly* hotykai, *Nagy Sándor* sárospataki helyettes, *Máté Gyula* tárkányi, *Lábos István* nagy-rozvági, *Kovács János* megyaszói, *Zitás István* szadai, *Olajos Pál* gesztelyi, *Beszterczei Béla* tiszalúci segédlelkészek; *Gérecz Károly* tanítótestületi képviselő, *Paulai Gábor* tiszatokaji, *Berecz János* takta-kenézi, *Szondi Mihály* nagy-kövesdi, *Nagy János* csanálosi, *Szabó Zsigmond* sárospataki, *Meczner András* bereckii egyházak képviselői; *Tóth Lajos* fő-, *Buda János* és *Abaházi József* aljegyzők.

1. Elnöklő esperes úr, istenhez emelt buzgó imája után, a szép számmal összegyűlt közgyűlés tagjait szívből üdvözölvén, indítványozá, hogy a mult évi őszi közgyűlésünk alkalmával elválasztott egyházmegyei gondnokunk, *Meczner Béla* úr, a közgyűlés kebeléből kiküldendő gyűlési képviselők által kéretnék fel a közgyűlésünkben való megjelenésre.

Elnök esperes úr indítványa általános helyesléssel fogadtatván, *Keresztúri József* és *Szinyei Gerzson* tanácsbírák megbizattak, hogy az elválasztott egyházmegyei gondnokot a közgyűlésbe hívják meg.

2. Elnök esperes úr a kiküldött gyűlési képviselőkkel megjelent *Meczner Béla*, elválasztott egyházmegyei gondnokkal, a gyűlés tagjai és az egész közönség által való szívélyes éljenzés elhangzása után, tudatá — amint már erről megelőzőleg is értesítve lett — egyházmegyénk gondnokává való választatását, s felkéri a hivatalos eskü letételére.

Meczner Béla, elválasztott egyházmegyei gondnok letévén hivatalos esküjét: elnöklő esperes által egyházmegyénk törvényes gondnokának jelentetett ki; majd az egyházmegye főjegyzője *Tóth Lajos* által, az egyházmegye nevében, következő szavakkal üdvözlötett:

Nagyságos egyházmegyei gondnok úr!

Midőn ezelőtt egy évvel örökre elvesztők azon férfiút, ki miután előbb több évig mint egyházmegyei tanácsbíró, majd mint egyházmegyénk gondnoka, közel negyedszázadon át, soha nem iankadó buzgósággal s bölcseséggel vezeté, mint társelnök, egyházmegyénk ügyeit; midőn egy évvel ezelőtt itt, e helyen, méltó fájdalommal tette le egyházmegyei közgyűlésünk, boldogult jelesünk s gondnokunk sírjára a kegyelet és hála koszorúját: aggódva keresték szemeink, hol találjuk fel a férfiút, ki a tőlünk örökre távozott nyomdokaiba lépve, oly szívjósággal s fenkölt lélekkel vezetné egyházmegyénk ügyeit.

Egyházmegyénk többsége felkereste bizalmával csendes otthonában Nagyságodat, a ki egyházmegyénk ügyeiben, már csak koránál fogva is, ez ideig részt nem vehetett, s csaknem példátlan ragaszkodásával s bizalmával tüntette ki. Nem tagadhatjuk: a választás küzdelemmel folytatott, úgy a többség, mint a kisebbség részéről; de most már kell, hogy ne legyen sem többség, sem kisebbség s elfelejtessék minden küzdelem. Egyesüljünk mindnyájan abban, hogy *Meczner Béla* a mi szeretve tisztelt egyházmegyei gondnokunk.

Üdvözlöm tehát Nagyságodat nemcsak a magam, hanem egész egyházmegyénk nevében s megbizásából, itt e helyen üdvözlöm, a magyar reformáció egyik legelső bölcsője helyén.

Az állás, melyet most letett esküje után elfoglaland, nem nyújt külső fényt s nagy hatalmat, de hivatásában magasztos. Üdvözlöm, hogy kilépett a visszavonulás és közügyektől elzárkozottság sorompói közül, s belépett a tettek terére s meg van nyerve egyházi közügyeink számára. Kezébe adja egyházmegyei közönségünk a vezetésáslót azon biztos reménnyel, hogy azt akként fogja előttünk lobogtatni, hogy örömmel csoportosulnak alá a jók, nemesek, a higgadt ész és a tiszta protestáns jellem szabadelvű férfiai.

Üdvözlöm Nagyságodat, mint oly férfiút, kiben az erélyes administratio tehetségét egyesítve hiszszük a tudományos ismeretekkel.

Egyházmegyénk Nagyságodban fiatal erőt keresett és hívott a közügyek élére. Igen, mert míg a mult elégnek tartotta a tudományos ismereteket s az igaz vallásosságot, melyeket az ősz fűrtök alatt keresett; ma már ezen tényezők mellé még erélyt, a kérdések gyors megoldását is követeli a közvélemény, az ügyek menete.

Az örök-jóságú Isten dicsőítésére, magyar reformált anyaszentegyházunk, közelebb egyházmegyénk felvirágoztatására választák gyülekezeteink Nagyságodat, oly kitüntető bizalommal, az egyházmegye kormányzására.

Vezesse tehát istennek szent lelke működését, kísérje áldása minden jó munkáját.

Adja az ég, hogy valahányszor összejönnek egyházmegyénk férfiai, egyházi ügyeink elintézésére, Nagyságodban mindig felekezetiünk egyik kiváló férfit, egyházmegyénk bölcs kormányzóját szemlélhessék, kit a hajdan profétája szavai szerint: „*örálló toronyba helyeztünk, hogy vigyázzon és örködjék a Krisztus nyájára s kormányozza azt szeretettel s igazsággal!*“

A buzdító, lelkesítő példák a hivatali elődökben megadattak Nagyságodnak.

Itt él emlékében az egyházmegyének az erélyes bölcs *Puky*, a vallásos *Vay Károly* és *Kóczán*, a jótékonyságot titkon gyakorló s fenkölt lélekkel megáldatott *Vay Miklós*, kik mindannyian örömeink s büszkeségeink valának a multban s azok ma is.

Adja az áldások istene, hogy Nagyságod kormányzása is legyen egy kimagasló pont egyházmegyénk történetében!

Fogadja az én és mindnyájunk szívből kelt azon jókívánatot, hogy a kegyelemnek atya és istene Nagyságodat magyar reformált anyaszentegyházunk, különösen pedig egyházmegyénk javára, díszére, örömére, az emberi élet legvégső határáig éltesse!

Ezen meleg és szívélyes üdvözet után *Meczner Béla*, egyházmegyénk gondnoka, következő beszéddel foglalá el elnöki székét:

Nagytisztelétű egyházmegyei közgyűlés! Mélyen tisztelt uraim!

Sokkal mélyebben meg vagyok hatva e pillanatban, mintsem a szívem mélyében rejlő érzelmeket méltó szavakban tudnám kifejezni.

Igen, mélyen tisztelt uraim! mert midőn eskümet önök kezeibe letéve, ezen megtisztelő állást elfoglalom, szemeim előtt állanak azon kívánalmak és kötelezettségek, melyeknek megfelelni, lelkiismeretes kötelességemnek ismerem. Nagyobb felelősséget alig vállalt magára valaki egyházi tisztviselőink közül, mint én, kit önök, uraim, melözve minden lépcsőt, egyszerre egyházmegyéjük gondnokává választottak egy oly férfiúnak helyére, kinek emléke nemcsak egyházmegyénk és egyházkerületünk előtt lesz örökre emlékezetes; de a kinek váratlan halála az egész protestantismus méltó gyászát és fájdalmát vitte magával korai sírjába. És az alsózempléni egyházmegye, melynek azon szerencse jutott, hogy *ifj. báró Vay Miklóst* majdnem 25 évig bírta egyházmegyei gondnokául; és önök, uraim, kik nemes jellemét, vallásos gondolkozását, áldozatkészségét, egyházi ügyekben tanúsított páratlan munkásságát és teljes odaadását évről-évre ismerni és tisztelni tanulták, meg vagyok felőle győződve,

bármily magas kort érjenek is el, feledni ezen férfiút sohasem lesznek képesek; s habár én, önök akarata és kívánata előtt meghajolva, örömmel foglalom is el ezen megtisztelő állást; de, hogy azon kipótolhatatlan ürt, melyet ezen feledhetetlen emlékü elődöm hagyott maga után, én egészen betöltsem: erre magamat és tehetségemet nem tartom eléggé erősnek, s én azt hiszem, uraim, a jelen pillanatban alig tehetek önök előtt szebb ígéretet, mint ha szívem mélyéből fogadom, hogy igyekezni fogok ezen dicső férfiúnak méltó nyomdokait követni.

Jól tudom én, mélyen tisztelt uraim, hogy önök, kik bizalmukkal engemet megtiszteltek s szavazataikkal ezen állásra pártfogoltak, ezt távolról sem a multa, nem azon érdemekre való tekintetből tették, melyeket a multban szereztem; mert hiszen anélkül, hogy álszerénységgel vádolnám magamat, elismerem, hogy ezen érdemek csekélyek s majdnem semmiseknek mondhatók; hanem, ha mindennek dacára önök méltónak tartottak engemet ezen díszes állás viselésére: tették ezt a jövőre való tekintetből; tették ezt azon reményben, hogy a jövőben fogom helyrepótolni azt, a mit a multban, alkalmom hiánya miatt, tenni képes nem valék. Isten látja lelket, hogy nem hiúság és nagyravágyás, hanem egyedül azon elhatározás állított e helyre, hogy egyháznak s ezzel a magyar nemzetiségnek tegyek én is valami szolgálatot. És ez sohasem volt annyira szükség, sőt kötelesség, mint ma, midőn magyar reformált egyházunk önkormányzata, a korszellem és hatalom nevében annyi oldalról van megtámadva. És a midőn e helyen magam elé idézem magyar reformált egyházunk ama nagy és dicső küzdelmeit, melyeket a szabadság-, a lelkiismeret szabadságáért folytatott, melyek nélkül, a költővel szólva: „ma más harangok zúgnának a világ tornyában,“ ma jobban meg vagyok győződve arról, hogy egyházunk önkormányzatában, hazánk és nemzetünk alkotmányos jogainak egyik nagy események által felszentelt zászlóját tartjuk kezeinkben. És én ígérem, uraim, önöknek azt, hogy protestáns önkormányzatunkért, önkormányzati jogaink fenmaradásáért küzdeni minden időben szent kötelességemnek ismerem. Ha tehát, mélyen tisztelt uraim, ezen reményben tiszteltek meg bizalmukkal, úgy jogom van hinni, hogy azt nem pazarolták érdemetlenre.

De midőn én önök előtt szívemet feltárva, ezen ünnepélyes fogadalmakat teszem, kénytelen vagyok egyúttal elismerni, hogy az egyházi téren szerzett tapasztalataim ez ideig nagyon is hiányosak. És, uraim, önök előtt ezt bevallani én egyáltalában nem restellem; mert hiszen midőn szellemi hiányaink elismerését azon pótlékkal egészítjük ki, hogy ezen hiányoknak kiegészítése végett mindent elkövetünk: én azt hiszem, hogy az ily kijelentés senkinél sem eshetik az önértet rovására.

Azért engedjék meg, uraim! hogy jelen ünnepélyes alkalommal önök színe előtt nehány kérelmemet terjeszthessem elő.

Első kérelmem ezen egyházmegye érdemekben megöszült esperesét, nagytiszteletű *Kopré Ferenc* urat illeti. Több éve már annak, mióta ezen egyházmegye nagytiszteletűségedet esperesévé megválasztotta; ezen időtől fogva fáradhatatlan buzgósággal, példás oda-

adással s hajlott kora dacára is fiatal erővel vezetí ezen egyházmegye kormányának gyep'őit. Valóban, méltó aggdás fogja el szívemet, midőn magamat nagyíztízeletűséged mellé elnöktársúl látom megválasztva. Hogyan fogom én ily fiatalon s ily kevés tapasztalattal ezen helyet ily munkás és nagytehetségű férű mellé betölteni? — De épen azért, mert ily jeles tulajdonokkal megáldott férű mellé lettem megválasztva, bízom a jövőben, hogy egykor én is megfelelhetek a reám vállalt kötelezettségeknek; mert senki jobban be nem vezethet engemet hivatalos teendőimbe, mint nagyíztízeletűséged. Kérem azért: segítsen engem ezen nehéz helyzetemben; ísmertessen meg egyházmegyém viszonyaival, és én ígéreim nagyíztízeletűségednek, hogy ezen jószívűségére mindig hálás szívvel fogok visszaemlékezni, s a reám fordított jóakarátú fáradságot elfeledni sohasem fogom.

Második kérésemet egyházmegyém íztízelevő karához intézem. Önökhöz, uraim, kik egyenkint mindannyian érdemeket szereztek az egyházi téren, s ezen egyházmegye ügyeit páratlan buzgósággal, példás kitartással, lankadatlan munkássággal, erélylyel és türelemmel vezetik évek hosszú során keresztül. Kérem, uraim, önöket, mint íztízelevő társaimat: ajándékozzanak meg engem bizalmokkal és rokonszenvőkkel; támogassanak engem ezen mai napon magamra vállalt hivatalos munkálkodásomban, és ha netalán egyházmegyém ügyeinek tárgyalása alkalmával némely dologban kelőleg tájékozva nem volnék, oly esetben legyenek szívesek nekem tanácsot adni, s én ezen jóakarátú ígylemeztetést és tanácsot szívembe zárva, ígylekezni fogok egyházmegyém javára s boldogítására felhasználni.

Vége utolsó kérésem egyházmegyém lelkészi karát illeti. Önök közül, uraim, engemet többen még alig ísmernek, és ez nagyon természetes ís; mert miután nem valék hivatalos tagja az alsőzeempléni egyházmegyének, nem volt alkalmam magamat önökkel az egyházi téren megísmertetni. Jól tudom én azt, uraim, hogy ezen hivatalra való megválasztatásom, ki eddig még egyházi íztízelevő sem voltam s ily magas állás elnyerésére egyáltalán semmi érdemet sem szereztem, sokak előtt visszatetsző. Azért csupán arra kérem önöket, hogy megnyugodva a többség akarátában, kísérjék ígylelemmel jövendőben munkásságomat. Ezen jövő van hivatta bebízonyítani: vajjon bizalmukat, melylyel mai napon megtízteltek, ki fogom-e tudni továbbra ís érdemelni.

Önök jelenlegi helyzetére vonatkozólag, uraim, én egyházi életünk egyik sarkoszlopának tartom egyfelől az egyház és lelkésze közt való békés viszonyt és egyetértést; másfelől azt, hogy bízósítva, bízósan meglegyen a lelkészek, az a különben ís a mai kor ígyleneihez, szükségéhez képest alig elegendő ígyledelme, melyért valóban gyönyörű, de terhes kötelességeit magára vállalta, nehogy az élet túlsúlyos gondjai elfojtsák a lelkészedést. Továbbá szükségeseim látom, hogy egyházmegyénk lelkészi testülete, melynek tagjai mindnyájan nemcsak egyházunk virágzásának áldozatkész, de a hit és erkölcsi élet ígylelésének fáradhatatlan munkásai, és a kik közül többeket úgy ís van szerencsém ístízelni, mint az eszmék és elvek

harcosait szóval és tollal; mondom: szükségesnek, sőt korszerűnek tartom azt, hogy egyházmegyénk anyagi és szellemi jutalomra érdemes lelkész-testületének minden tagja találja fel egyháza kebelében és azon kívül magában a polgári életben is azon méltánylatot, megtiszteltetést és munkakört, a melyet más, gazdagabb egyházak lelkészeire a magas befolyások és tekintélyek visszasugárznak. Magam elé tűztem, hogy mindezeket minden tölem telhető erővel előmozdítsam. Legyenek, uraim, meggyőződve, hogy egyenkint mindnyájok érdekeit szívemen viselem. Én nemcsak bizalmat, én többet kérek önöktől, mert többet ajánlok: szeretetet. Forduljanak hozzám minden viszonyban, állapotban, szeretettel, bizalommal. S ha szerencsés lehetek csak egy bajt is orvosolni, csak egy segílyt is nyújtani: meglesz az az édes örömöm, hogy életem nem enyészett el önök között nyomtalanul.

Elmondtam önök előtt ígéreteimet, elmondtam kérelmeimet, s azon őszinteséggel, mely a magyarnak jellemző tulajdonsága, nem hallgattam el egyházi téren szerzett tapasztalataim hiányosságát sem. Szent és erős meggyőződéselem, hogyha közöttünk bizalom és összetartás leend, akkor egyházmegyénk egyike lesz a legboldogabbaknak. S ily egyetértés és kölcsönös bizalom mellett hiszem, hogy ezen választásukat később önöknek sem lesz okuk megbánni.

Most, uraim, nem akarom önöknek figyelmét továbbra is lekötöni. Hiszen előttünk áll a jövő, s ezen jövő fogja majd megmutatni: vajjon megfeleltem-e hivatalos kötelezettségeimnek? Előttünk áll a jövő, s ezen jövő időt fog engedni nekem is, hogy szívem mélyébe tekintve megvizsgáljam bensőmet: vajjon eleget tettem-e hivatalos teendőimnek oly mértékben, mint a minőt a jelen pillanatban megigérttem? És én elismerem itt, önök színe előtt, ezen hivatalnak méltóságát; elismerem, hogy ezen méltóság, melyre felemeltek, bármely egyházi férfiú vágyait is kielégítheti; mindazáltal, ha azt tapasztalnám, hogy csekély tehetségeim és munkásságom nem elegendő arra, hogy oly erélylyel viseljem e hivatalt, mint a minőt annak méltósága megkíván: higgyék el, uraim, ezen esetben nem tartanám meg ezen méltóságot saját hiúságom legyezgetésére; hanem vérző szívvel bár, de mégis bírnék elegendő bátorsággal ettől az egyházi méltóságtól megválni.

Most, mélyen tisztelt uraim! fogadják önök bennem helyezett bizalmukért őszinte köszönetemet; nagyon kérem önöket, hogy azon szívélyes vonzalmat, bizalmat és rokonszenvet, melyet e jelen pillanatban irányomban többen éreznek, tartsák meg részemre továbbra is.

Az elnöki székfoglaló-beszéd végeztével, többször megújuló éljenzéssel adott közgyűlés kifejezést, az új gondnok iránt érzett meleg ragaszkodásának.

3. Esperes úr tudatja, miszerint *Bodolai József* és *Pilissy Ferdinánd* tanácsbírák, családi körülményeik miatt, jelen közgyűlésünkön részt nem vehetnek.

Tudomásúl vétetik.

4. Esperes úr, egyházi és iskolai életünk egy évi történetét teljesen felölelő s egész terjedelmében jegyzőkönyvünkbe vezetetni határozott következő jelentését olvassa fel:

Nagytszeteletű egyházmegyei közgyűlés!

Szívem teljes örömevel üdvözlöm a mélyen tisztelt közgyűlés tagjait, kiket a közügyeink iránti érdekeltség oly szép számmal vonzott alkalmilag körünkbe, s legyen szabad becses figyelmöket kikérnem, míg minden tárgyalásainknak előtte, hivatalos tiszteből kifolyólag, időszakos jelentésemet előterjesztem a t. közgyűlés elé.

Nem lehet teljességgel célomban, hogy egyházi életünk közigazgatási köréből a közel mult év lefolyása alatt észlelhető minden mozzanatokot beölelni akarjam jelentésem keretébe, mint a melyek nagyobb részt a nyilvánosság előtt is tárva lévén, itteni felidézésüket nem tarthatom annyira szükségesnek. Évi jelentésemben azért csak az oly közérdekű mozzanatokra szorítkozom, melyekből egyházi életünknek a leghűbb képrajzát fogja ez idő szerint felismerhetni a nagytszeteletű egyházmegyei közgyűlés, kijelentvén, hogy a feltüntetett fénypontok mellett a sötétebb árnyalatokat sem fogom mellőzhetni.

Két, közelebből érdeklő mozzanat kiváltképpen, a melyre mindenekelőtt fel kell hívnom a mélyen tisztelt közgyűlés figyelmét, u. m. a vallásos erkölcsi életnek nyilatkozványai és népiskolai oktatásunk ez idő szerinti ügyállása.

A vallás erkölcsi élet egyeseknek hitbuzgóságában, templomlátogatásban, úrvacsorával élésben, hitet élővé tevő jó cselekedetekben s a szeretet munkáinak gyakorlásában nyilatkozik.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek nyomán jelezhetjük, hogy a templomok nem oly látogatottak többé, a minők csak félszázaddal is ezelőtt voltak. Vannak egyházaink, melyekben köznapokon csakis a bűnbánó hetek templomi óráiban látogatattik az Úr háza. De ha szintén a vallásos erkölcsi élet nem nyilatkozik is sok helyeken a templomi istenisztelet oly buzgó látogatásában, minőt híveinktől méltán megvárhatnánk, megnyugtatónkra szolgálhat az, hogy másrészt a vallásos erkölcsi élet oly nyilatkozványaival találkozunk egyházi életünk terén, melyek népünkben egyházához s vallásához való hű ragaszkodásának bizonyítékait mutatják fel Ilyenekül tünethetem fel az egyházak kebelében, egy-két kivétellel a békés egyetértés s jó rend fentartását, az áldozatkészséget, mely a mostoha idő viszonyok dacára a lefolyt egyházi évben is meghozta egyházi s iskolai célokra a maga filléreit. Minő áldozatot hoztak egyházaink a vallásos élet fentartására, az áldozók hosszú névsorával nem fárasztom a t. közgyűlés figyelmét; egész terjedelmében fel lesz az véve majd különben is egyházkerületi gyűlésünk jegyzőkönyvében, itt csak is a jelentékenyebb adományozásokat, építkezéseket s a végösszeg számait jelzem kétségtelen tanuságául annak, hogy egyházainkban nem halt ki az áldozatrakész buzgóság.

Mindenekelőtt első sorban kell itt érintenem, hogy egyházunk közérdekei iránt a legmagasabb királyi kegyjóság a közelebb mult évben is több magasztos kegyadományokban nyilatkozott. A visi tűzkárvallott egyház 200 frtot nyert, a csobaji és olaszii egyházak 100—100 frttal segélyeztettek ő kir. apostoli felsége magán pénztárából. Legjelentékenyebb adományozási részvétellel dicsekedhetik

a s.-hídvégi egyház: különféle gyűjtések s adakozásokból a mult évben is 965 frt 1 kr folyt be, két év alatt összesen 1744 frt 81 kr. Ki kell emelnünk még az erdőbényei egyházat, díszes temploma száz éves fennállása évfordulójának mult év június 20-án rendezett megünneplése alkalmából; az egyházi épületek újjáalakítása mellett, a jubiláris költségek fedezéséhez a hívek 151 frt 90 krral járultak. A kegyeletes adományozások közt foglal méltó heiyet *Gecsei Péter* tarcali lelkész társunknak, az ott tartott mult évi őszi egyházkerületi gyűlés felmaradandó emlékeül, egyháza javára tett 400 frtos alapítványa; ugyanitt megemlítjük még Makkos-Hogykán *Meczner Gyuláné* szül. *Farkas Mária* római kath. úrnő ő ngnak a templomi szöszékre egy aranyrojtos meggy szín bársony nagyértékű terítő becses adományozását. Az összes adományozások végösszege 7809 frt 81 kr.

Építkezésekre összesen 15231 frt 96 kr fordított. Ezek között a s.-hídvégi egyház orgonája, harangjai s a még hiányzott melléképületei kiállítására a mult évben még 3279 frt 63 krt adott ki, és így két év alatti romjaiból kiépítkezése 13528 frt 63 krba került. A szintén tűzkár-vallott lácai egyház templomtorony építési költsége 3390 frt 99 krt tesz. Vajdácská a templom és a torony teljes díszkarba hozására 1400 frtot költött.

Gyülekezeteink anyagi erejét az alapítványok, a számadásokban kitűnő megtakarítások magtárak és földbirtokok képezik. A gondnoki számadások tüntetik fel az egyházak anyagi vagyonértékét s a látogatási jegyzőkönyvek nyomán jelezhetem, hogy egyházainkban a gyülekezeti kormányzat s a presbyteriumok egy-két kivétellel mindenütt törvényesen rendezték, az anya- s jegyzőkönyvek pontosan vezeték; a gondnoki számadások azonban több helyütt, részint a már régebben kiadott számadási mintától eltérés, részint az oly méltán megkivánt felügyelet s ellenörködés hiánya miatt nem vezettetnek szabályszerű pontossággal a kikölc-önzött alapítványi és más tökepenzseknek kellő biztosítás hiányában veszélyeztetése s ezáltal az ily egyházak anyagi erejének megrendítése sem lévén példátlan, a mit immár a látogatási jegyzőkönyvek is felidéznek, legyen szabad újabban felhívnom a nagytiszteletű egyházmegyei gyűlés közreműködését, a már ezelőtt is általam annyiszor sürgetett, de mindannyiszor nyomtalanul elhangzott egyházmegyei számvevő-bizottság megalakítására, melynek legelső feladataül tüzetnek ki, a számadások teljesen korrekt s egyöntetű vezetésére nézve, egy általánosan kötelező számadási mintának készítése, s jövőre csak is az ily mintaszerűen kiállított számadások lennének elfogadhatók. Mindaddig nem tarthatjuk kellő nyilvánosságban egyházaink anyagi létállását, míg mi is számvevő-bizottságot nem alakítunk, mely evenkint az átvizsgált számadásokat jegyzőkönyvi észrevételeivel kísérve, az itt-ott észlelt hiányok elenyésztetése mellett a hűtlen kezelések megszüntetésére is beható közreműködésével leghatályosabban befolyhatna.

Megyebeli egyházaink közül a *királyhelmeci* nem adván be számadását, a többi összes egyházakét a következő számadatokban jelezhetjük: Összes bevétel 64922 frt 46 kr, kiadás 54395 frt 52 kr,

maradék 9526 frt 57 kr. Összes tőke-vagyon 79632 frt 95 kr; adósság 23717 frt; különbözet 55915 frt 95 kr; magtári vagyon terményben 1371 mm.; pénzértékben 5286 frt.

Nem kétlem, hogy épen itt, a számtételek sorrendjében, megvárja tőlem a nagygyűlés, hogy bevonjam jelentésem keretébe az országos ref. egyházi közalap múlt évi járulékainak kezeléséről általam vezetett számadást is; a mit is, hogy mindenki előtt nyilván legyen, egy külön íven az egyházmegyei közalapbizottság tagjai által jóváhagyólag aláírva, van szerencsém bemutatni ezennel a t. közgyűlésnek. Mint ezen kimutatásból látható, az 1886-ik évi bevallási ívek szerint be kellett volna folyni 1859 frt 40 kr-nak: beadatott azonban ebből 1341 frt 5 kr; perselypénz és váltságdíjban 20 frt; az 1886-ik év előtti hátrálékokban 643 frt 40 kr, s ez összesen a két évi 5 frt 45 kr portó levonásával 1999 frtot tesz ki. Ennyi lett a számadási jegyzőkönyvünknek a végrehajtóbizottság elnökségéhez beküldése idejéig, március 7-ik napjáig, a földhitelintézethez befizetve. 1886. év előtti hátrálék van még befizetetlen 206 frt 50 kr; 1886-ik évről pedig 518 frt 35 kr; összesen 724 frt 85 kr. Hogy a közalap ügyeinek kizárólagos vezetése mennyire megnehezíti az esperesi hivataltól pontosan megkívánt administratio munkaterhét: arról a conventi intézkedésekben előírt kötelezettségeknek csak egy futólagos áttekintése is eléggé meggyőzhet mindenkit. Nagyon óhajtanók azért, hogy az évi járulékoknak a kitűzött időben megkívánt behajtása és beküldésénél az egyházak s t. lelkésztársaim is a conventi szabályzatokhoz pontosabb alkalmazkodásuk által igyekeznek megkönnyíteni hivatalunknak a közalap ügyeinek kezelésével túlszaporodott munkaterhét.

Ezzel összefüggésben helyén lesz itt jeleznem azt is, hogy a múlt 1886-ik évben a közalaphoz segélyezett egyházaink s lelkésztársaink részére 1300 frt lett a convent által kiutalványozva; az államsegélyből, a Baldácsy- és Nagy Gedeon-féle alaphoz összesen 600 frt, a hollandi tárból 80 frt, a szükösiből 40 frt, s a szegényebb lelkészek s tanítók számára gyűlt alamizsnából 10 frt lett az egyházkerületi pénzügyi bizottságtól egyházmegyénknek kiutalva; ezen kimutatás szerint tehát 2030 frt lett a szükölködő egyházak, hivatalnokok s ezeknek özvegyei és árvái közt segélyképen kiosztva, s a kiosztást igazoló nyugták folyó évi január 20-ig az egyházkerületi pénztárnoki hivatalhoz beküldettek.

Az erdélyi közművelődési egyesület céljaira egyházmegyénkben hozzám 26 frt 10 kr folyván be, az illető helyre leendő küldés végett átadtam *Bakoss Antal* egyházkerületi pénztárnok úrnak.

Egyházmegyénk népesedési mozgalmait, a betérjesztett statisztikai adatok nyomán, következőleg jelezhetjük: 1. elkek száma 43757; született 1148 fi, 1109 nő, összesen 2257; meghalt 827 fi, 813 nő, összesen 1640, és így szaporodás 617; házas életre lépett 474 tiszta protestáns, 67 vegyes, összesen 541; iskolaköteles 2248 fi 2180 nő, összesen 4428; iskolába jár 1965 fi, 1758 nő, összesen 3723; ismétlő iskolaköteles 712 fi, 781 nő, összesen 1493; iskolát gyakorló 86 fi, 62 nő, összesen 148; hitvallást tett 327 fi, 345 nő, összesen 672.

Hátra van még, hogy népiskolai oktatásunk ez időszertinti ügyállását se hagyjam érintetlenül; mégpedig nemannyira fény-, mint sötét árnyvonásaiban tüntetve fel. Anyagi ügyviszonyairól, mint szellemi állásáról is, az arra hivatott népiskolai tanügyi bizottságunk be fogja terjeszteni majd jegyzőkönyvi jelentését. De a mi — mint törvényellenes mulasztás, kell, hogy nála is jelezve legyen — fájjalva kell kijelentem, hogy sehol sincs egyházkerületünkben annyira elhanyagolva az ismétlő iskoláztatás, mint egyházmegyénkben. Én részemről a t. megyei tanfelügyelőség útján pár évvel ezelőtt közöltem a megyei közigazgatási bizottsággal, hogy hiábavaló minden mi sürgölő felhívásunk, ha az arra hivatott polgári felsőbb hatóság kényszerhatalmával közre nem működik. Miért hogy Gömör- s más szomszéd megyékben az ismétlő iskoláztatás is immár megszokva lett? Mert a szolgabíráknak kötelességökhöz van téve időnkint számonkérni a mulasztásokat a községi bíraktól, s ha a bírák nem büntetik a mulasztók szüleit, ők jutnak bírság alá. Míg itt, megyénkben is ily intézkedés nem történik, mindaddig a közigazgatási bizottságnak hozzánk intézett törvényre hivatkozó bármily hangzatos felhívása is csak holt betű marad, amint ezt a fenforgó tárgy érdemében főtisztelendő püspök úr által megkívánt befelelésemlben is kijelentém.

De a mi népiskolai nevelésünknek van még, nagytszt. közgyűlés, egy más hiánya is, mit szinte nem szabad figyelmen kívül hagynunk. „Azelőtt a nevelés közvetlen összefüggésben volt a valsal; ma lehetetlen észre nem vennünk azon sok helyütt nyilvánuló törekvést, mely a nevelést általánossá tenni óhajtja. Azelőtt a nevelés az egyháztól függött, ma e függési viszony lazittatik; sok intézet állami kezelés alá megyen. Ilynemű intézményeknek el nem maradhatnak szomorú következtései: az emberek vallástalanabbak lesznek.“ Míután népiskoláinkban is az állami tanrendszer beillesztése miatt a vallásos oktatás nagyon is szűk tésre lett szorítva: egyházi életünk jövőjének szilárd alapra építése méltán igénybeveszi tőlünk, hogy iskoláink növendékei nagyobb mérvben részesüljenek. mint eddig, a vallás-erkölcsi oktatásban; amint erre nézve egyik látogatási körből a kiküldött bizottság is megteszi észrevételeit.

A mi pedig továbbá egyháztársadalmi életünket illeti, szintén mint felöltő hiányt kell jeleznem, hogy mi itt több kísérlet után sem tudunk lelkészi köröket alakítani. A lelkészeknek egymással való érintkezése, az egyház életkérdései feletti eszmecsere ébreszti, fokozza a munkakedvet, fejleszt a szellemi erőt, egyengeti útját az előrehaladásnak. Nagyon is kívánatos volna azért, hogy körünkben is kiválva a vezérszerepre hivatott férfiak, az értekezleti körök megalakításával a tagok állandó összetartására is ügyes tapintattal befolyának.

Mint történeti eseményt, nem hagyhatom érintetlenül, hogy a mult évi őszi egyházkerületi gyűlés egyházmegyénk kebelében, *Tarcalon* tartatott meg. Helyén vélném, ha ezen derék egyház iránt, nemesen felajánlott áldozataért, szíves vendégszeretetért, egyházmegyei gyűlésünk is kifejezné méltó elismerését.

Meg kell említenem azt is, hogy a mult év szeptember havában

Bálint Dezső, zádorfalvi lelkész elválasztatott ugyan *sárospataki* lelkészül, de új állomását csak az 1888. év Szent-György napján foglalhatja el, ameddig az özvegyi kegyévet, a sárospataki egyház és a lelkész-özvegy kérésére, jónak látta kiterjeszteni az őszi egyházkerületi gyűlés.

A halál angyala a lefolyt évben sem hagyta látogatatlanul egyházmegyénket. Végálomba merültek február 21-én *Tatár Mihály*, pthrügyi lelkésztársunk, és még elébb, januárban *Kiss Gábor*, nagykövesdi elölkönyörgő. Béke lengjen poraik felett! Az ekként megüresült állomások leendő betölthetésére nézve nem lehetett mindez ideig rendelkezünk, amennyiben mindkét helyről folyamodnak az egyházmegyéhez khárta-változtatás miatt. Különösen a nagy-kövesdi leányegyház, felemelt díjlevelére lelkész-tanító alkalmazását kérelmezne az egyházmegyei közgyűléstől. Tárgysorozat rendén mindkettőnek beterjesztvénye szőnyegre fog kerülni; a nagyt. közgyűlés bölcseségétől függ azok felett ítékezni.

Agárdi lelkésztársunk, *Cziganyi Fános*, szembaja miatt nem szolgálhatván: miután a régmúlt ősszel segédül hozzárendelt *Kiss Lajos* segédlelkész betegeskedését adván okúl, gyógykezeltetés végett szüleihez vonult vissza, helyette az *agárdi* egyházba segédlelkészül *Bagdi István* lett általam berendelve.

A négy testvér ref. egyházkerületnek, valamint a dunáninnen, dunántúli és tiszai ág hitv. evang. egyházkerületek mult évben tartott közgyűléseinek jegyzőkönyveiből is egy-egy példány egyházmegyénk részére is püspöki hivatalunk által megküldetvén, archivumunkba lesznek beteendők.

De nem akarván a közgyűlés drága idejét további elmélkedésekkel a tárgyalandó ügyektől elvonni, csak annyit kell még jeleznem, hogy a körözünyileg ismertetett tárgyakon kívül két fegyelmi ügy is szőnyegre jő; máskülönben mostani tanácskozmányaink a rendes mederben fognak folyni, legnagyobbbrézt oly ügyek fogván tanácskozásaink tárgyait képezni, melyek kisebb s nagyobb változatossággal évenként elő szoktak fordulni. S amidőn a tanácskozás alá veendő tárgyak iránt becses figyelmét s közreműködését a nt. közgyűlésnek fölkérem, magamat szíves jóindulataikba ajánlom.

Ezek előterjesztése után, esperes úr a gyűlést megalakultnak nyilvánította ki.

5. Az elnöki jelentés felemlíti a mult őszi egyházkerületi gyűlésnek a *tarcali* egyházban való megtartatását.

Egyházmegyei közgyűlés a *tarcali* egyház közönségének, valamint a város minden tagjának köszönetet mond azon szíves magyar vendégszeretetért s áldozatkészségért, melyben az egyházkerületi közgyűlés tagjait részesíték; kívánván, hogy Isten atyai áldó keze nyugodjék folyvást a derék község felett; legyen példányképe továbbra is az egyetértésnek, a békeségnek és szeretetnek, úgy az egyházi, mint a községi életben.

6. Világi elnök, *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok úr 200 forintot tesz le a gyűlés asztalára, az egyházmegye közszükségleteit fedező pénztár emelésére.

Ezen szíves adomány egyházmegyénk részéről hálás köszönettel fogadtatott s *Tóth Lajos*, egyházmegyei pénztárnoknak átadatott.

7. Az egyházmegyei egy megüresedett papi tanácsbírói hivatal betöltésére, mult 1886. év őszi közgyűlése jegyzőkönyvének 33. sz. a. határozata alapján szavazat rendeltetvén el, azok jelen közgyűlé-sünkre 58 egyházból adattak be.

Felbontatván az 58 egyház által beadott zártlapok: szava-zatok többségével *Tóth Lajos*, egyházmegyénk főjegyzője válasza-tott meg papi tanácsbíróul. Ki is a közgyűlés előtt az esküt letevén, hivatalát szívélyes jókívánatok mellett el is foglalta.

8. Ugyanazon közgyűlés, ugyanazon időből. 33. sz. a. határozata folytán, két világi tanácsbíróra rendelte el a szavazatot.

A beadott szavazatokból senki általános többséget nem nyervén, egyházmegyei közgyűlés a legtöbb szavazatot nyert, dr báji *Patay József*, *Végh Bertalan*, *Meczner András* és *Sze-mere Ödön* urakra az újból beadandó szavazatot elrendelte az őszi egyházmegyei gyűlésre.

9. Ugyanazon közgyűlés 29. sz. a. határozata alapján, a lemondás által megüresült tanító-testületi képviselőre rendeltetvén el a szavazat:

A többfelé ágazó szavazatok közül általános szavazatot senki nem nyervén, a legtöbb szavazatot nyert *Csécsi Pál*, *Bartha János* és *Farkas Károly* tanítókat újabb szavazat alá bocsátja.

10. Az egyházmegyei főjegyzői hivatal, *Tóth Lajos* tanácsbíróvá lett elválasztatásával megüresedvén:

Egyházmegyei közgyűlés, az egyházmegyei főjegyzői hiva-talra, a szavazatok beadását őszi közgyűlésre rendeli el.

11. *Tóth Lajos* egyházmegyei pénztárnok 1886. évi számadása megvizsgáltatván, a bevétel 787 frt 44 krt, a kiadás 556 frt 54 krt, maradvány 230 frt 90 krt tett. Biztos kötvényeken kihelyezett tőkepénz 1170 frt, melyre az évi kamatok hiány nélkül befizettettek.

A minden tételeiben nyugtákkal igazolt pénztárnoki számadás kifogástalannak találtatván, pénztárnok a beiktattakra nézve a további felelősség terhe alól felmentetett.

12. Ugyancsak megvizsgáltatott az egyházmegyei dékán, *Kónya András* számadása s 5 db ellennyugta szerint, az 5 egyházlátogatási járásból bevétel 2503 frt 38 kr, mely illetékes helyeire maradvány nélkül kiadatott.

Özvegyek, árvák s egyes szűkölködők segélyezésére, kiosztás végett átvett az egyházkerületi pénztárnoktól 1358 forint 22 krt; nyugtai igazolás mellett kiosztott 1355 f. 22 krt, maradvány 2 f. 60 k.

Mivel a 2 frt 60 kr maradvány azon egyének osztalékai-ból állott elő, kik azokat postai utalvány mellett kapván meg, tőlük többnyire 7—7 kr bélyegekre visszatartatott: a számadás azon észrevétellel hagyatik helyben, hogy a naplóban megjel-zett különbözet kinek-kinek jövő évi osztalékához számítva osztassék ki.

13. Olvastatott a csanálói egyház lelkész-választásával megbízott küldöttségnek e választásról felvett jegyzőkönyve, melyben *Bogárdi Dániel* bereckii lelkésznek csanálói lelkészszé lett egyhangú elválasztatását jelenti. Ugyancsak olvastatott a bereckii egyház lelkész-választási küldöttség jegyzőkönyve, melyben *Beszterczei Béla* lúci segédlelkésznek a bereckii egyház lelkészévé lett megválasztatását tudatja.

Egyházmegyei közgyűlés, a mindkét esetben egyhangú és törvényes rendben lefolyt választást midőn tudomásul veszi, egyszersmind *Bogárdi Dániel*, eddigi bereckii rendes lelkészt a csanálói, *Beszterczei Béla* lúci segédlelkészt a bereckii egyház lelkészi állomásában megerősíti.

14. Olvastatott *Demjén Kálmán* sárospataki képezdét végzett ifjúnak, mint a tokaji egyház által orgonista-tanítói hivatalra megválasztott tanítónak kérelme, melyben oklevelének bemutatása mellett, az egyházmegyébe való bekebeleztetésével, a nevezett egyház tanítói hivatalában való megerősíttetését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés *Demjén Kálmánt* a tokaji egyház orgonista-tanítói állásában, letevén a közgyűlés előtt esküjét, megerősíti.

15. A mádi egyházból azon kérelem terjesztetett be, hogy *Kastély Miklós* IV-ed éves képezdei növendék, ki is folyó évi március hó 1-től ezen egyházban mint iskola-tanító szolgál, addig is, míg oklevelét felmutatná, tanító hivatalában erősíttetnék meg.

Egyházmegyei közgyűlés *Kastély Miklós* IV-ed éves képezdei növendéket, az egyházmegyébe bekebelezi ugyan; azonban a mádi tanítói állomáson, míg oklevelét be nem mutatja, csak ideiglenes minőségben hagyja meg.

16. *Kajzler Sándor* parasznyi volt tanító, a tolcsvai egyház tanítói állomására lett elválasztatását igazoló iratainak bemutatása mellett, az egyházmegyébe való bekebeleztetését, illetve megerősíttetését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés *Kajzler Sándort*, tanítói oklevelének megszerzési feltétele s kötelezettsége mellett, a tolcsvai egyház tanítói hivatalában jelenleg csak ideiglenes tanítóként hagyja meg.

17. Az egyházi törvények értelmében, a minden évben újból alakítandó lelkészjelölő-bizottság megválasztásának szüksége forogván fenn:

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészjelölő-bizottság tagjaiul *Bodolai József* papi, *Bódogh Károly*, *Szinyei Gerzson* világi tanácsbírákat, mint rendes; *Tóth Lajos* papi és *Pilissy Ferdinánd* világi tanácsbírákat pedig, mint póttagokat, szavazattöbbséggel választotta meg.

18. Mult évi őszi közgyűlésünk 30. sz. alatti határozata folytán, a tokaji egyház eladhatni kérelmezett két darab szőlőjének helyszíni tüzetes megvizsgálására kiküldött *Gecsei Péter* tarcali lelkész, jelentésében elmondja, hogy mindkét darab szőlő a város feletti hegy legmagasabb pontján feküdvén, szekérrel hozzárhatatlan, termését háton kell

lehordani a városba; a hozzávezető szekérút járhatóvá tételére közép számmal 3000 frt volna szükséges; terjedelme nagy ugyan, de nagyjából részben tőkenélküli parlag s így jövedelmet nem nyújt; emellett a szomszédos *tarcali* szőlők felől a phylloxera által is fenyegetve van. Mindezeket tekintetbe véve, az eladási engedély megadását véleményezi.

Egyházmegyei közgyűlés, a betérjesztett küldöttségi indokolás alapján, az eladást helybenhagyja, s engedélynyerés végett a főtisztel. egyházkerületi közgyűléshez, okmányaival együtt ajánlólag felterjeszteni határozta.

19. *Likai László*, tokaji nyugalmazott tanító, azon kérelmét terjeszti be, hogy amennyiben nyugalmaztatása az egyház által, részére évenkénti 200 frt fizetéssel, bevégzett ténynyé lett, ezen összeg ne bizonytalan időben, hanem évnegyedenkénti előleges részletekben adassék ki az egyház pénztárából, s a tanítói lakon lakás adassék számára.

Egyházmegyei közgyűlés, nyugalmazott tanító kérelmét méltányolva, felhívja a tokaji egyház presbyteriumát, hogy nevezett tanító részére a 200 frt kegy- vagy nyugdíjat évnegyedenkénti részletekben, előlegesen adja ki, valamint az egy szobából álló lakást is.

20. Olvastatott a vékei és társegyházak presbyteriumának nevében, *Komjáthi Gábor* szentesi lelkésznek, mint azon társegyházak lelkészének is azon betérjesztvénye, melyben a zétényi ev. ref. hívek az ottani római kath. iskola fentartására 6%-os adóval illetéktelenül vannak már mintegy 10 év óta megterhelve; illetéktelenül pedig annyival is inkább, mert a zétényi ev. ref. hívek, gyermekeiket folyvást a vékei leány- és társegyház ref. iskolájába járatták és járatták ma is, minden megszakítás nélkül és az iskolát közösen tartják fenn, s a zétényi római kath. iskolát soha igénybe nem is vették s jelenben sem veszik; kéri az egyházmegyét, hogy ezen törvénytelen megadóztatást, hathatós közbenjárásával megszüntetni kegyesen méltóztassék.

Egyházmegyei közgyűlés, ezen igazságtalan és törvénytelen megadóztatás megszüntetésének fogamatbavételével eszperes urat bizza meg, hogy a tanfelügyelő urat és polgári hatóságot megkeresvén, e visszaélés megakadályozására a kellő lépéseket és intézkedéseket mielőbb tegyék meg.

21. Olvastatott *Komjáthi Gábor* szentesi lelkésznek a missziói körre vonatkozó s a conventhez is betérjesztett s az általa Budapesten, 1884. november 17–24. napjain tartott gyűlés jegyzőkönyvének 69. pontja alatt, némi hiányok kiegészítése végett visszatett s most kiegészített beadványa mellett, azon kérelme is, hogy amennyiben a missziói tisztet, egyházára való tekintettel, korlátolt anyagi helyzete mellett gyakorolta is: ennek lehető nagyobb eredmény elérésére nézve, a főtiszt. egyházkerületre s általa a conventhez ségélyezés végett ajánlani kegyeskedjék.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintve a szórványosan levő evang. ref. vallásuk sürgető lelki gondozását; tekintve azon körülményre, hogy *Szinyér* községben állami iskola állíttatván

fel, hova az azon községben lakó ref. egyháztagok gyermekeiket járatták és a vallást is az ottani róm. kath. gyermekekkel együtt tanulják, a mi súlyos csapássá válhatik hitfeleketünkre nézve: *Komjáthi Gábort*, mint missziói körlelkészt, évi 200 frt segélyezésre hathatósan ajánlja.

22. Olvastatott *Gecsei Péter* tarcali lelkésznek egyháza javára tett 400 forintos alapítvány-levele, melyet az 1886. év szeptember hó 19. s következő napjain Tarcalon megtartott főtiszt. egyházkerületi közgyűlés emlékére, „*Gecsei Péter alapítványa*“ cím alatt kíván kezeltetni.

Egyházmegyei közgyűlés igazi és szívbeli örömmel fejezi ki a derék lelkész iránt — az egyháza javára s felvirágoztatására célzó áldozat hozataláért — elismerését és meleg köszönetét. Az alapítvány-levél bemutatott egyik példánya pedig egyházmegyei levéltárunkba tétetni határozatott.

23. A nagy-rozvági egyház lelkésze, főtiszteletű püspök úr által, 1887. évi február 28-án, 325. sz. a. a királyhalmeci római kath. plebános, *Somogyi Géza* által illetéktelenül elkövetett keresztelés által véghezvitt vallássérelmi ügyben kiküldött leíratát, a kihágási büntető törvénykönyv 57. §-a rendelkezése szerinti törvényes lépések megtétele végett, egyházmegyei közgyűlésünkhöz beterjeszti.

Miután az elkövetett vallássérelmi ügybeni eljárás indítványozása s a törvényes lépések megtétele első sorban a rozvági egyház jogához és kötelességéhez tartozik s egyházmegyénk az ügy támogatásához csakis erkölcsi tekintélyével járulhat: a beterjesztett püspöki leírat tudomásul vétetvén, a rozvági egyházhoz, azon felhívás kapcsán küldetik meg, hogy a fenforgó vallássérelmi ügyben, a püspöki leírat rendelkezéséhez képest, a rozvági egyház saját nevében és képviseltetése alatt járjon el, s az ügy állásáról jelentését esetről-esetre esperesi hivatalunkhoz terjeszsze be.

24. *Nagy Károly* szomotor-b.-vécsi lelkész, az 1886. évi őszi közgyűlés 9. sz. a. határozatára, azon jelentését terjeszti be, hogy a *Szabó Lajos* és nejénél kint levő 800 frtos tartozási ügy rendezése tekintetében, az egyház követelése érvényesíthetése végett, az árverés alatt álló s az egyház tőkepenze által is terhelt birtok megszerezhetése végett utóajánlatot tett, mely alkalommal hiszi és reményli az egyház, hogy a nagyértékű és jövedelmű birtok megvétele esetén, ezen *Szabó Lajos*-féle tartozási ügy véglegesen rendezve leend; jelenti egyszersmind azt is, hogy a presbyterium 1887. évi március 13-án tartott gyűlésében, az 529 frt tőke utáni 6%-os kamatok fizetését kimondotta mindaddig teljesíteni, míg az összeget saját erejéből helyreállíthatja; míg ellenben a *Kozma Ferenc*-féle 115 frtos tartozásra való nézve, az egyházmegye további intézkedését kéri.

Ezen háromrendű tartozási ügyre nézve, egyházmegyénk jogérvényes határozataival szemben, további határozat hozatalának szüksége fenn nem fog.

A *Szabó Lajos*-féle tartozási ügynek, a folyamatban levő

bírói árverés jogérvényes befejezéseig való függőben tartása — a hozott egyházmegyei határozatok érintetlen hagyásával — megengedtetik ugyan, de azon kikötéssel, hogyha bármely oknál fogva a határozat végrehajtását egyházmegyénk szükségesnek találná, az iránt bármikor időközileg is intézkedhetik.

Az 529 frt elköltött tőkepénz után az egyházközség már előzőleg önmaga ajánlván meg a 8°/_o-os kamatok fizetését: ez 6°/_o-ra leszállíttatni meg nem engedtetik s köteles az egyház — a jogérvényes határozatok értelmé szerint — úgy az ezen 529 frt tőke után, mint a Kozma-féle 115 frt tőke után is 8°/_o kamatokat időről-időre befizetni, s ennek igazolásául a presbyterium jegyzőkönyvi kivonatát esetről-esetre az egyházlátogatásnak láttamozás végett felmutatni.

25. Egyházmegyei számvevőség jelentését, az 1886. évi őszi közgyűlés 12. számú határozata folytán, a *takta-kenézi* egyház volt gondnoka, *Tóth Bénéjámín* számadásainak megvizsgálása tárgyában beterjeszti.

a) Ezen, az egyházmegyei közgyűlés előtt felolvasott és kimerítő indokolt jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetik, s a beügyelt okmányok és a vizsgálat folyamán tett nyilatkozatok s beismerések alapján, *Tóth Bénéjámín* gondnok ellen, egyházmegyei számadásából kifolyólag, a *t.-kenézi* egyház részére, az általa beszédett és elkezelt s az egyház és lelkész részére ki nem szolgáltatott és el nem számolt összegek mennyisége s ekként fizetési kötelezettsége 451 frt 61 kr összegben, egyházmegyei hatóságilag megállapíttatik, annál is inkább, mert ezen követelés végkielégítéseül *Tóth Bénéjámín* 200 frt összeget önként megajánlott; mely 451 frt 61 kr összegnek és a többiben foganatosított vizsgálat alkalmával felmerült — a *t.-kenézi* egyház által előlegezett, eljárási költségek címén — 50 frt összegnek megfizetésére is köteleztetik. Ezen határozat *Tóth Bénéjámín* előtt kihirdettetvén, az ellen felebbezését jelentette be. Ennélfogva, tekintettel a megállapított összeg magasságára s a határozat ellen bejelentett felebbezésre, s ekként az ügynek a főtiszt. egyházkerülethez leendő felterjesztésére; nehogy az egyház érdeke az ügy ilyenén húzavonása és odábitásánál veszélyeztessék: egyházmegyei közgyűlés a megállapított 451 frt 61 kr számadási és 50 frt felmerült s tényleg kiadott eljárási költségeknek, mint világos egyházi tartozásoknak s elsikkasztott és hűtlen kezelés folytán felderített tartozási összegnek *Tóth Bénéjámín* ingó és ingatlan vagyonára, a közigazgatási hatóság útján való biztosítását ezennel elrendeli, s ennek sürgős eszközöltetésével *Meczner Béla* egyházmegyei gondnokot meghizza.

b) Kimondja határozatilag az egyházmegye, hogy a 451 frt 61 kr összegből, *Barati Ferenc* lelkésznek felfüggesztése idejéből még fizetetlen 71 frt 20 kr követelése kielégíttessék, úgy és akként, hogy a megállapított 451 frt 61 kr összegből ezen 71 frt 20 kr 130 frt összegre felemeltetik, s ezen összeg lelkésznek az egyházkerületnél fennálló 100 forint tartozás és

kamatai kielégítésére leendő fordítandó; melynek keresztülvitélével esperesi hivatal, a 130 frt összegnek hozzá való áttétele mellett, megbízatik.

c) A bérletet megelőző évekről, mint a bérlet idejéből netán fent levő s behajtható tandíj- és párbér-hátrálékok, *Barati Ferenc* lelkész s illetőknek mondatnak ki; ennek beszédhetésére feljogosítatik.

d) *Barati Ferenc* lelkész a *takta-kenézi* egyház javára terhelő magtári tartozása, tekintettel zilált anyagi viszonyaira s nevetlen gyermekeire, töröltetik.

e) *Tóth Bénéjminnál* kint levő s a lelkész javára írt 130 frt levonása után fenmaradó 321 frt 61 kr összeg a *takta-kenézi* egyház lelkészlakának kijavítására, lehetőleg rendbeszedésére fordítani rendeltetik.

26. A *sárospataki* egyház, betérjesztvényében, az egyes adósok által kifizetett s jelzálogilag bekebelezett követelések törlésének megengedése tárgyában, általa kiállított okmányok alapján, felsőbb egyházhatalósági jóváhagyás mikénti kieszközlése iránt való eljárásra vonatkozó határozat közlését kéri.

Mihezképest értesítetik az egyház közönsége arról, hogy az egyes okmányok, szabályszerű kiállításuk után — oly célból, hogy azok alapján jogok szerezhethők s megszüntethetők legyenek — felsőbb hatósági jóváhagyás, illetve megerősítés végett, az esperesi hivatalhoz terjesztendők fel.

27. A *sárospataki* egyház presbyteriuma, 1887. év február 27-én tartott üléséből, *Dr. Lengyel Endre*, *Dr. Rik Gusztáv*, *Dr. Láczy László*, *V. Krüzselyi Bálint* és *Dr. Ballagi Géza* egyháztagoknak 1887. év január 20-ról kelt kérelmek következtében, betérjeszti nevezett egyháztagoknak mult 1886-ik évi december 14-ről az egyházi adózás tárgyában kelt s ezen kérvényre folyó évi január hó 10-én hozott elutasító végzését felebbező iratokat.

Kérelmező egyháztagok a *sárospataki* egyház presbyteriumához benyújtott kérvényökben előadják, miszerint a mult őszi egyházmegyei közgyűlés által is megerősített új adózási kulcsot csakis az 1887-ik év elejével tartják életbeléptethetőnek; a régibb idő óta gyakorlatban levő gabona fizetést pedig a fölemelt pénzbeli egyházi adó által végképen eltöröltnek tartják és hiszik.

Ennek ellenében a presbyterium, hivatkozva 1886. év február 7-én hozott határozatára, melyben a magasabb szükséglethez képest, már az 1886. évre nagyobb egyházi adó kivetését kimondotta, s ezen határozatát az egyházi közgyűlés is magáévá tette, s az csakis az egyházmegyei gyűlés megerősítéseig hagyatott függőben; míg ez az 1886. év augusztus 24—25-ik napjain tartott egyházmegyei közgyűlésben eszközöltetvén, végleg megállapított. A gabonául teljesítendő fizetés pedig, melyet a presbyterium, 1886. augusztus 22-én tartott ülésében a régi alapon fentartandónak kimondott, változás alá nem esvén, az egyházi adózás eme része az egyházmegye elé fel sem terjesztetett, s ezen körülményre s eljárásra tekintettel, fentnevezett egyháztagok kérvényének eleget nem tehetett.

Egyházmegyei közgyűlés, a presbyterium által felsorolt indokok, valamint őszi közgyűlésünk 21. sz. alatti határozata alapján is, fentnevezett egyháztagek kérvényét figyelembe nem veheti s határozatilag kimondja, hogy a presbyterium által megállapított s egyházmegyei mult évi közgyűlés fenti számú határozatával is megerősített egyházi új adózási kulcs már az 1886 év folyamára is érvényesnek és kötelezőnek tekintetik.

A gabonanemű fizetés pedig a régi forma és arányban maradván meg, mint eddigelé el nem törlött, ezen régi arányban továbbra is fentartandó.

Mely határozat fentnevezett folyamodókkal, a *sárospataki* presbyterium útján, közöltetni rendeltetik.

28. Olvastatott az egyházlátogatás jegyzőkönyvéből a *sárospataki* egyház anyagi állását feltüntető jelentés; ennek kapcsán elnöklő esperes úr tudatja, hogy egyházlátogatás jelentésén kívül az egyház volt főgondnoka, *Kérészy István* is benyújtá 6 $\frac{1}{2}$ évi gondnoksága alatt vezetett naplója alapján összeállított, az anyagi ügyek tekintetében a legkisebb részletekre is kiterjeszkedő számadását.

Az egyházlátogatási jelentés — mint mondja — megnyugtatót végezt a mult évek számadási könyveit is megvizsgálta s úgy találta, hogy a közpénztári tőkéből és a *Zsiday-alapból* 418 frt 86 kr a megelőző régibb időben nem kellő óvatossággal s biztosítékkal lévén kiadva, 1883-ban mint bevehetetlen, törlendőnek nyilvánított; 440 frt 62 kr kihelyezett, de befizetett tőke pedig a népbankba tétetett be.

A teljesített vizsgálat után kitűnt, hogy az egyház a *Zsiday-alaphoz* hozzányúlt, mintegy maga-magától kölcsönt vett ezen alaphoz, az időnkinti sürgetést és halasztást nem tűrő kötelezettségek kifizetésére, új és tágas tantermeknek építésére, mindenkor a presbyterium többségének határozata alapján; s kitűnt az is, hogy a midőn a *Zsiday-alapból* 2740 frt kölcsönt vett az egyház; ma már azonban azt 1311 frtra törlesztette le: ugyanazon idő alatt 5000 frtot meghaladó tőkét teremtett, mint leányiskolai alapot. Végeredményül az egyházlátogatás jelentése 9989 frt 21 kr tőkét, 4490 frt 20 kr terhet, és így a valódi anyagi állásként 5499 frt 01 krt mutat ki tőkében.

Ezek feltüntetése után, egyházlátogatás kifejezést ad annak, hogy a volt főgondnokot, *Kérészy Istvánt*, a *Zsiday-alap* meghiányosításáért felelőssé tenni vagy vádolni senkisémet akarja s azt megengedhetőnek sem tartja, sőt hálás elismerést kell nyújtani neki és nyújt is tanúsított páratlan buzgalmaért, minden igazságos és elfogulatlan ember, amint ezen elismerésnek az egyház presbyteriuma is kifejezést adott jegyzőkönyvének lapjain.

Egyházmegyei közgyűlés az egyházlátogatásnak a *sárospataki* egyház anyagi állapotáról adott jelentését némi megnyugvással fogadja ugyan, azonban óhajtotta volna ismerni az úgynevezett *Zsiday-alapítvány* szövegét, vajjon úgy van-e az hagyományozva, hogy az egyház némely multhatlanul szükséges költségek fedezésére hozzányúlhat, vagy nem? Tekintve

azonban, hogy ezen Zsiday-alapítvány szövegéről sem az egyházlátogatás nem tesz említést, sem a közgyűlés, csak másolati példányban is, habár annak átadását a főgondnok távolléte miatt a helyettes lelkész megígérte, be nem tekinthetett: véglegesen befejezettnek és helybenhagyottnak a számadást nem mondhatja; hanem, ha az szükségesnek mutatkoznék, egy kinevezendő küldöttség által fogja azt újabban megvizsgáltatni.

29. Olvastatott *Velkey Pál* szabolcsmegyei kir. tanfelügyelőnek esperesi hivatalunkhoz intézett átirata, melyben előadja, hogy miután a tanítók nyugdíjazásánál a nyugdíjalépés jogosultsága egy alakítandó bizottság által állapítandó meg: ezen vegyes bizottságba az egyházmegyénkbe kebeleztet, de polgárilag *Szabolcsmegye* területéhez tartozó egyházaink tanítóinak érdekében két tagot beválasztani, illetve küldeni s azoknak neveit és lakását fentisztelt tanfelügyelő úrral közleni kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, a *szabolcsmegyei* tanítók nyugdíjazási jogosultságát megállapító vegyes bizottságba, egyházmegyénk részéről *Gecsei Péter* tarcali lelkészt és *Paulai Gábor* tokaji egyházi főgondnokot nevezi ki.

30. A *n.-kövesdi* leányegyház, több egyháztag által aláírt folyamodványában, az 1887. év február havában halál által megüresedett előkönyörgői állomásnak rendes lelkész-tanítóvali betöltését kérelmezi. Evégből 607 frt 99 krt tevő, újból kiállított és szerkesztett lelkész-tanítói díjlevelet, megerősítés végett beterjeszti. A *k.-kövesdi* anyaegyházról elválásuk okát abban állítják lenni, hogy az anyaegyházzal már többször meg-megújuló kellemetlenségeik valának, úgy a lelkész-választás alkalmával, mint a lelkészlak fentartása, az ártéri és másnemű adók fizetési aránya kérdésénél. Épen azért a felemelt egyházi adózástól sem vonogatják magukat, sőt az új díjlevélben kimutatott kötelezettségeknek pontos teljesítését ígérk.

Egyházmegyei közgyűlés, a midőn elismeréssel fogadja a *n.-kövesdi* leányegyház tagjainak buzgóságát, áldozatkészességét; mielőtt ez ügyben végleges határozatot hozhatna, ennek részletességig terjedő megvizsgálása, az anya- és leányegyház egymáshoz való eddigi viszonyának feltüntetése s általában az ezen ügyben való kimerítő jelentéstétel végett, *Keresztúry József* papi, *Pilissy Ferdinánd* világi tanácsbírákat és *Páricsi József* karcsai lelkészt oly utasítással küldi ki, hogy a legrövidebb idő alatt a helyszínén megjelenvén, az egyház tagjainak közreműködésével végmegállapodásra jussanak, s azon esetben, ha az új lelkész-tanítói állomás felállítása eddigi jogokat nem sért s az egyetértéssel keresztülvihető, a bemutatottnál szilárdabb alapra fektetett lelkész-tanítói díjlevél általuk 3 példányban állíttassék ki, jegyzőkönyvezvén azt is, hogy a most kimutatott fizetési összeg a lelkész-tanító részére jövőre mindig biztosítva lesz, a szaporulat is annak javára fog számíttatni.

A küldöttségi jelentés beérkezte után, esperesi hivatal megbizatik törvényes rendszabályaink szerinti haladéktalan intézkedésre.

31. A *phtrügyi* egyházban, halál által megüresedvén a lelkészi hivatal, azon kéressel járulnak egyházmegyei közgyűlés elé, hogy tekintve azon körülményt, hogy az 1883. évben kiállított lelkészi díjlevél 3-ik pontja alatt jelzett, 60 köbölnek megfelelő 50 métermázsa gabona hiánynélküli befizetését, többeknek elhalása vagy vagyonilag tönkretelése s birtokuk bérbeadása miatt, többé nem eszközölhetik, kéri azért, a nyomasztó adózásra való tekintetből, a díjlevél 3-ik pontja alatt jelzett 50 métermázsa gabonának 50 köbölre való leszállítását, illetve a mellékelt új lelkészi díjlevélnek, a főtiszteletű egyházkerülethez megerősítés végett pártoló felterjesztését.

Egyházmegyei közgyűlés *Zombory Gedö* tanácsbíró és *Abrahámi Gyula* harkányi lelkészt azon felhívással küldi ki a *phtrügyi* egyházba, hogy a helyszínén vegyék szoros vizsgálat alá az egyház egyes tagjainak vagyoni helyzetét, nemkülönben azt is, mily arányban járulnak az egyház tagjai, úgy a vagyonosabbak, mint a szegényebbek, a lelkész és tanító fizetéséhez, ide értve a szolgálmányokat is. Eljárásukat s a részletességig kiterjedő vizsgálatokról felvett jelentésüket, a lehető rövid idő alatt terjeszszék be az esperesi hivatalhoz, melynek beérkezése után esperesi hivatal megbíztatik a törvényes rendszabályaink szerinti haladéktalan intézkedésre.

32. A *tarcali* egyház, beadott iratában elősorolja, hogy az 1872. évben megvevén a kincstártól, iskolai tantermek és tanítói lakul 4012 frtért az u. n. ügyészi lakot, hogy a vételárt kifizethesse: a régebbi két iskola-házat el kellett adnia s el is adta. Az eladási engedélynek a főtiszteletű egyházkerületnél való kieszközlése iránti kérvényét beadta az egyházmegyéhez. Azonban az egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyveiből nem tűnik ki, hogy ezen eladhatást kérő engedély felterjesztett, illetve arra határozat hozott volna. Az egyik vevő *Vas Károly* még 1874. évben, önmaga járult kérvényével, a főtiszteletű egyházkerülethez az általa megvásárolt ház telekkönyvi átíratása tárgyában s kérelme teljesített is. Tekintve, hogy a másik vevő *Bodnár Andrásné* szintén lefizette a vételárt, az adásvevési szerződést kiállítva, mellékelve beterjeszti s kéri a főtiszteletű egyházkerületnél a megerősítés kieszközlését.

Egyházmegyei közgyűlés, a *tarcali* egyház kérvényét, a mellékelt adás-vevési szerződéssel együtt, a főtiszteletű egyházkerülethez pártolólag felterjeszti.

33. Ugyancsak a *tarcali* egyház helybenhagyás végett azt is tudatja, hogy 1875. évben, az egyházi felsőbbbség engedélye és jóváhagyásával, 50 frtért eladott 180 □ öl helyett, egy a mult évben megéjtett árverésen egy katasztrális hold földet vett.

Helybenhagyó tudomásul vétetik.

34. Olvastatott a *tállyai* egyházból beadott azon kérvény, melyben egyházuk egyes tagjainál az 1886. évi országos közalapi járulékból még be nem fizetett s így hátrálékban maradt 28 frt 50 krnak törlésbe hozatalát, azon oknál fogva, mert az 1885—86. évek folyamán szőlőtermésük fagy és jégcsapás által elvétellett, az egyházkerületi gyűlés, illetve a convent elé, ajánlólag felterjeszteni kérelmezik.

Egyházmegyei közgyűlés a *tdllyai* egyház kérelmét már csak azon indoknál fogva is, mert annak teljesítése, előre ki nem szántható, ros z példáulul szolgálhatna és mert az országos convent eddigelé ily tömeges törlést soha nem is engedett meg: nem teljesítheti.

35. Olvastatott a *kenézlői* egyház presbyteriumának s ezzel kapcsolatosan főtiszt. püspök úrnak nevezett egyház képviselőjéhez intézett azon levele, melyben az egyház tanítója s maga az egyház által is 1875 óta nem fizetett országos tanítói nyugdíj-hátráléknak, a nagyméltóságú minisztérium által, törlésbe hozatalát kérelmezte, mely magyar királyi minisztérium, azon oknál fogva, mert a *szabolcsmegyei* tanfelügyelő 1880-ban a nevezett egyházban mint tényleg működő tanítót, *Fábián Istvánt* találta, ki az előtt már 4 évvel, de azóta is folyvást ezen minőségben szerepel, s ezen viszony újabb jelentés folytán sem változott: a felterjesztett törlési kérelmet elutasította; kéri az egyházmegyét, mint a mely 1879. évben elválasztott lelkész-tanítóul erősítette meg határozatilag a *kenézlői* egyházban *Sarkadi Antalt* és a ki csupán csak a maga könnyítése végett, mint segédet tartja maga mellett a még mindig ott időző *Fábián Istvánt*, értesítse a tanfelügyelőséget ezen viszonyról, hogy a követelésbe tett és már végrehajtással is megintett egyház, ezen felettébb nagy teher-től megmenekedhessék.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintetbe véve, hogy úgy az 1879. évi tavaszi egyházmegyei gyűlés 15. száma alatti, mint az 1880. évi tavaszi egyházmegyei gyűlés 10. sz. a. határozatai, világosan bizonyítják azt, hogy az 1879. év, ápril hó 6-án megejtett lelkészválasztás alkalmával *Sarkadi Antal* lelkész-tanítóvá lett elválasztva; mint ilyen, a tanítói hivatal kötelességeit magára vállalt egyén lett azon egyházban megerősítve, s ott segédként működő *Fábián István* az egyházmegyének a tanítás eredményéről épen semmi felelősséggel nem tartozik: felkéri esperes urat, hogy ezen tévedésen alapult körülményt a *szabolcsmegyei* királyi tanfelügyelő előtt derítse fel, s ha kívánatnék, e tárgyban segélyét főtiszt. püspök úrnak kérje ki.

36. Olvastatott az egyházlátogatás jegyzőkönyvéből, hogy *Szabó Dániel*, harkányi községi jegyző, *orgona-alap* címen, szokásos évi 50 frtos adományát ez év folyamán is, a nevezett célra, az egyház iránti buzgóságtól vezettetve, lefizette, mely alap már az ő adakozásából, mintegy 850 frtra szaporodott fel.

Egyházmegyei közgyűlés, *Szabó Dániel*, harkányi községi jegyzőnek, ritka áldozatkészségeért, mely vallásosságának, egyházához való hő ragaszkodásának kedves tanúsága: elismerésének kifejezése mellett, jegyzőkönyvileg szíves köszönetét tolmácsolja.

37. Olvastatott egyházlátogatás jelentéséből, miszerint *Hegedüs János*, *csandlosi* tanító, állami nyugdíj fizetését évről-évre elhanyagolván, az tetemes összegre szaporodott fel. 1877. évben fizetett ugyan állítólag e címen az akkori bíró, *Sóvári Jánosnak* 22 frt 50 krt, de ennek az adóhivatalban nyomára akadni idáig még nem lehetett.

Egyházmegyei közgyűlés, a midőn *Hegedűs János, csanádosi* tanítót állami nyugdíjának tisztábahozatalára s hátrálékai kifizetésére felhívja, saját önmagának s családjának érdeke megkívánván ezt: egyszersmind a csanádosi egyház gondnokát felelősség terhe alatt utasítja, hogy ezen tanító nyugdíj-hátrálékokat a tanító fizetéséből azonnal törleszsze, s ezentúl a tanítói nyugdíj-követelményeket, ugyancsak a tanító évi fizetéséből, az *illető* adóhivatalhoz pontosan fizesse be, a gondnok tartozván azért anyagi felelősséggel.

38. Jelenti egyházlátogató küldöttség, mikép a *sóstófalvi* leányegyház gondnoka a kezelése alatt álló egyházi tőkepénzeket nem szabályszerűen kezeli, amennyiben 154 frt 29 kr. kihelyezett pénzről semmi féle kötvény nincs, s az egyházzövedelmét saját céljaira költi el.

Egyházmegyei közgyűlés által *Fukk János, sóstófalvi* gondnok, szigorú felelősség terhe alatt utasítatik, hogy az egyház kihelyezett tőkepénzéről, illetve az egyes adósoktól hiteles és jóállókkal s előttemezőkkel ellátott kötelezvényeket vegyen, és az egyház minden vagyonát lelkiismeretes hűséggel és felelősség kötelezettsége mellett kezelje; a felügyelet pedig úgy a jelenlegi helyettes lelkész, mint a belépendő új lelkész figyelmébe ajánltatik.

39. Olvastatott az egyházlátogatás jegyzőkönyvéből, hogy a *berzéki* egyházban a hívekre kivetett 17 frt 80 kr összegből nem telvén ki a 37 frtot igénylő pótlék a lelkész-tanító számára szükséges fa beszerzésére; a pótlásul megkísérlett kivetés pedig, a nép szegénysége miatt, bevehető nem lévén, ezen pótlékot az egyházi közpénztárból óhajtanák fedezni.

Egyházmegyei közgyűlés, az egyházlátogató-küldöttség jelentéséből meggyőződván, hogy a kivetett összeg a faszükségletet azon oknál fogva nem fedezi, mert a famennyiség nem természetben szolgáltat ki: utasítja a *berzéki* egyház gondnokát, hogy a lelkész-tanító részére kiszolgáltatandó famennyiséget évenként, a díjlevél tartalma szerint, természetben szolgáltatassa ki, nem engedhetvén meg egyházmegyénk az egyház csekély tőkepénzének illetén fogyasztását.

40. Olvastatott az egyházlátogatási küldöttség jegyzőkönyvéből, miszerint a *golopi* egyház illetékegyenértéki tartozását 112 frt 81 kr-ra hagyta felnevekedni, az egyház földbirtoka után pedig a hátrálékos követelés 490 frt 42 kr.

Egyházmegyei közgyűlés felelősség terhe alatt utasítja a *golopi* egyház presbyteriumát, hogy 112 frt 81 kr illetékegyenértéki tartozását — tekintve, hogy a gondnoki számadásban pénztári maradványul 124 frt 87 kr van feltüntetve — azonnal vagy egészen, vagy részletekben, a legrövidebb idő alatt törleszsze; a kint levő földhaszonbéri hátrálékokat pedig szükség esetén per útján is hajtassa be.

41. A *mádi* egyházból az egyházlátogató-küldöttség tudatja, hogy az u. n. „szőlőműves-társaság,” az általa évenként tartatni szokott far-

sangi multság szép mennyiséget tevő tiszta jövedelmét már több év óta az egyház szükségleteinek fedezésére szokta adni; így ez évben is adott 101 frtot.

Egyházmegyei közgyűlés szíves készséggel fejezi ki a társasági örömök közepette is jótékonytárgyakat gyakorló, derék társaság iránti elismerését, s ezért — mint egyházuk felvirágoztatását s előmenetelét szívükön viselő, buzgó egyháztagoknak — jegyzőkönyvileg közönetet mond.

42. Olvastatott az egyházlátogató-küldöttség jelentése, *Csontos János* és társai, *tolcsvai* lakosok által *Kolozsvári István* lelkész ellen emelt panaszos ügy megvizsgálása tárgyában.

Miután a megejtett vizsgálat folyamán semmi oly körülmény, mely a panasz valódiságának támpontul szolgálhatna, fel nem merült, perrendszerűleg nem igazoltatott; sőt a küldöttség jelentése szerint, a lelkész és egyház közönsége közötti visszavonás és egyenetlenkedés tulajdonképen csak egyes rakoncátlan emberek üres lármája: ily körülmények között *Csontos János* és társai által emelt vád nyilván alaptalannak bizonyulván, a további eljárás mellőzésével a panaszt vissza kellett utasítani.

43. Az egyházlátogató-küldöttség jelenti, hogy a *tokaji* egyház gondnoki számadásában több oly kiadási tételek szerepelnek — és talán bőkezűleg is — mint a 22. sorsz. *a), b), c)* számok alatti; hogy ezen s ilyféle elszámolás az egyház pénztárára terhelő befolyással van:

Egyházmegyei közgyűlés, a különben is anyagi bajjal küzdő egyház pénztárára tekintettel, nem hagyhatja figyelmeztetés nélkül a presbyteriumot, s azt lelkiismeretesebb gazdálkodásra utasítja.

44. Az *erdőbényei* egyház az egyházlátogató-küldöttség útján jelenti, hogy az eddigi csekély egyházi adózás az egyház terheinek fedezésére nem lévén elégséges: a bajt a közgyűlés által is elfogadott, kétszeresre lett egyházi adó felemelésével kívánta megszüntetni. Kéri az egyházmegyét annak helybenhagyására s megerősítésére.

Egyházmegyei közgyűlés, az egyház presbyteriumának az *erdőbényei* egyház közgyűlése által is elfogadott egyházi adójának felemelését és kivetését helybenhagyja és megerősíti.

45. Egyházlátogató-küldöttség a *petrahói* egyházból jelenti, hogy a templomépítésre és harangvételre kivetett 1223 frt és más követelésből 100 frt, így 1323 frt lenne kint az egyház tagjai között, mely követelés behajtására a bíróság fel is kéretett, s a tartozók név- és összegkimutatása annak át is adatott; mindazáltal ezen tetemes összeg bevételére legkisebb lépést sem tett ez ideig. sőt az elhanyagolás miatt mintegy 400 frt elveszettnek tekinthető. Kéri az egyházmegye intézkedését.

Egyházmegyei közgyűlés a *petrahói* egyház presbyteriumát utasítja, hogy a tartozók névjegyzékét az esperesi hivatalhoz terjeszse be, s esperes úr megteendő a szükséges lépéseket a követelés behajtására nézve.

46. Ugyancsak az egyházlátogató-küldöttség a *semlyéni* egyház presbyteriumának azon hanyagságát jelzi, hogy a lelkészi fizetés behajtásával nem gondolnak és azt 300 frtot meghaladó összegre engedték felszaporodni, szemben a lelkész többszöri sürgetésével.

Egyházmegyei közgyűlés a *semlyéni* egyház gondnokát s együttesen a presbyteriumot hívja fel, felelősség terhe mellett, hogy a már tetemes összegre felszaporodott lelkészi fizetés hátrálékának behajtását azonnal és haladéktalanul foganatba venni szoros kötelességének ismerje.

47. Ugyancsak egyházlátogató-küldöttség jelenti a *cigándi* egyházból, hogy a lelkészi fizetést nem az e célra szolgáló egyházi kivetett adóból, hanem az egyház földjének haszonbérleti összegéből fedezték két éven keresztül, 1200 frt kiadásával, a maguk hasznára, de az egyház megkárosításával.

Egyházmegyei közgyűlés e sajnós eseményt a lelkész körül nem tekintő figyelmetlenségének és törvényellenes eljárásának tekintvén: meghagyja, sőt utasítja lelkészt, hogy egyháza érdekét szem előtt tartva, ne a bérleti összegből fizettesse magát, hanem az e célra szolgáló adót hajtassa be és elégíttesse ki a gondnok által díjleveli járadóságát.

Az egyház presbyteriumának és gondnokának pedig felelősség terhe mellett hagyja meg és teszi kötelességévé, hogy a földbérleti összegből illetéktelenül kiadott 1200 frtot a jövő 1888. évi tavaszi egyházmegyei gyűlésig az egyház pénztárába fizesse vissza, térítse meg.

48. Ugyanazon egyházlátogató-küldöttség a *nagy-kövesdi* egyházból azt jelenti, hogy ott már több éven keresztül vezetett 406 frt 70 kr kamathátrálék behajtásáról intézkedni legkisebb komoly szándék és akarat sem mutatkozik a presbyterium részéről.

Egyházmegyei közgyűlés sajnósan értesült ezen törvénybe ütköző mulasztás- és hanyagságról, s midőn szigorúan utasítja a presbyteriumot annak mielőbbi behajtására irányuló intézkedésre: nem mulasztja egyszersmind figyelemztetni az abból származható kedvezőtlen következményekre sem.

49. Ugyancsak egyházlátogató-küldöttség a *vajdácskai* egyházból jelenti, hogy az egyházkerületi leánynöveldére való segélyezést tovább is teljesíteni azon okból vonakodik, mert a presbyterium oly folytonos adózásra, illetve adakozásra nem kötelezte magát; vagy ha igen, akkor az, az ő tudtok és beleegyezésök nélkül, az akkori helyettes lelkész által tétethetett; s mert ilyen kötelezettségről jegyzőkönyvükben egy betű emlékezet sincsen.

Egyházmegyei közgyűlés, a *vajdácskai* egyház ily jegyzőkönyvi bejegyzést nélkülöző, egyházkerületi leánynöveldére tett évi segélyadományának megtagadását annyivalinkább sem veheti figyelembe, mert ha téves mulasztásból be nem jegyeztetett is, mindamellet, formai kötelezettség mellett, ily segélyezés ígérete a főtiszteletű egyházkerülethez betérjesztetett, s mint ilyen vállalt kötelezettség teljesítésére, a presbyterium a legszigorúbban utasíttatik.

50. Ugyancsak az egyházlátogató-küldöttség, jegyzőkönyvében jelenti a *kis-tárkányi* egyházból, hogy a mult 1886. év ápril 6.—7-ik napjain tartott egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 29. sz. a. hozott határozata ellenére, az egyenértéki és más adót a tanítói földek után fizetni vonakodik.

Egyházmegyei közgyűlés újból és pedig komolyan utasítja a *kis-tárkányi* egyház presbyteriumát, hogy fenti határozat alapján annyival is inkább tegyen eleget kötelezettségének, mert különben az abból származó súlyos következményeket önmagának tulajdoníthatja.

51. Ugyancsak egyházlátogató-küldöttség, jegyzőkönyvében a *leányvári* elkönyörgő azon panaszát terjeszti be, hogy az elkönyörgői díjlevél szerint fizetni szokott 10 öl kemény tűzifa helyett a mult évben ugyanannyi, de puha nyárfát adtak, anélkül, hogy annak értékét kiegészítették vagy egyenlítették volna.

Egyházmegyei közgyűlés a *leányvári* leányegyház presbyteriumát köteletségének teljesítésére oly meghagyással utasítja, hogy a díjlevélben kitett és ez ideig ki is szolgáltatott 10 öl kemény fának értékeig, a mult évben adott puha fát egészítse ki, s jövőben a díjlevél tartalma szerinti kemény fát szolgál-tasson ki.

52. Ugyancsak egyházlátogató-küldöttség a *királyhelmeci* egyházból jelenti, hogy a gondnoki számadást, 200 frtnyi pénzösszegnek a két gondnok által való elsikkasztása és a számadásba való bevezetés vonakodása miatt, többszöri felszólítás után sem zárhatván le: kéri az egyházmegyei közgyűlést, ezen gondnoki számadás megvizsgálása végett, egy küldöttségnek kinevezésére.

Egyházmegyei közgyűlés a *királyhelmeci* egyházba, a gondnoki számadás vizsgálatának megejtésére és más pénzügyi dolgok elintézésére *Meczner Béla* egyházmegyei gondnokot, *Ölbei Fános* tanácsbíró-t és *Végh Bertalan* ügyészt küldi ki.

53. Olvastatott *Ablonczy László* karádi tanító két rendbeli kérvénye; az elsőben az ottani presbyterium azon határozatát, mely az ismétlő iskolások hetenkinti 6 órai tanításáért egy évre fejenkint 40 krban állapította meg a fizetést, kevésnek találja. A második kérvényben pedig a halotti búcsuztatók eltörlésével, évi fizetésének mintegy 20 frt csönkulását látván, az oráció-s és predikáció-s temetés alkalmával némi csekély kárpótlást kért megszavaztatni; a helybeli presbyterium azonban legkisebb díjat sem akar ezekért adni.

Egyházmegyei közgyűlés az ismétlő iskolásokért az évenkinti fizetést személyenkint 80 krban állapítja meg, úgy az egyházra, mint a tanítóra kötelezőleg.

A temetési díjra nézve pedig kötelező az 1884 évi nyári egyházkerületi gyűlés 15. sz. 4. alatt hozott határozata, mely is a következő: „Az énekvezérek díja az imával végzett temetésért annyi, mint amennyit az úgynevezett „*énekzsós*“ temetésért díjlevél szerint jogosítva voltak kívánni; míg az orációval vagy predikációval való temetés díja, az ilyen módon történt

temetéseknel a kárta szerint megállapított díj kétszeresére emeltetik fel.

54. Olvastatott *Szabó István* karcsai tanító kérvénye, melyben előadja, hogy a mult évi ápril hó 8-án szélhűdési roham érte, az bénává, a tanítói hivatal viselésére — melyet 37 éven át tőle kitelhető odaadással s szorgalommal igyekezett folytatni — teljesen képtelenné tette; most beteg ágyához szegesztetve, tehetetlenül fekszik. Csekély jövedelme dacára 100 frt évi fizetés és ellátással kell segédet tartania. Szegény családjával együtt a legnagyobb nélkülözéseknek van kitéve. Kéri azért az egyházmegyei közgyűlést: ajánlatnék a főtiszt. egyházkerülethez, évenkint 50 frtnyi állandó segélyre.

Egyházmegyei közgyűlés, a tanítói hivatal viselésére önhibája nélkül képtelenné vált, mindig szorgalmas és kitűnő *Szabó István* karcsai tanítót a főtiszteletű egyházkerület alyai gondoskodásába a legmelegebben ajánlja.

55. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottságnak folyó 1887. évi március 21. napján felvett jegyzőkönyve.

Egyházmegyei közgyűlés a gondosan összeállított s elfogadott jelentést magáévá teszi, annak több pontját jegyzőkönyvbe felvétetni határozta, amint következik:

A tanügyi bizottság lelkész-elnökehez küldött körlelkészi jelentések s táblás kimutatások szerint a 42818 lelket számláló egyházmegyében a 6—12 éves iskolaköteles gyermekek száma 2248 fi, 2180 nő, összesen 4428; kevesebb 35-tel, mint a mult félévben. Az iskolakötelesek az összes lélekszámnak 10·34%-at teszik. A mult évinél kevesebb 0·23%-kal. Iskolát gyakorol 6—12 évig 1965 fi, 1758 nő, összesen 3723; több 29-el, mint a mult évben. Annyi, mint a lélekszám 8·69%-a; annyi, mint a tankötelesek 84·07%-ja. A mult évben volt a tankötelesek 82·76%-ja, most tehát több 1·31%-kal.

Ismétlő iskolaköteles 12—15 évig 712 fi, 781 nő, összesen 1493. Annyi, mint a lélekszám 3·48%-ja; 0·22%-kal kevesebb a mult évinél.

Ismétlő iskolát gyakorol 80 fi, 62 nő, összesen 142, 55-tel több, mint a mult évben. Annyi mint a lélekszám 0·33%-ja; annyi mint az ismétlő tankötelesek 9·51%-ja. A mult évinél 3·95%-al több.

Ismétlő iskolát nem gyakorol 632 fi, 719 nő, összesen 1351; 126-tal kevesebb, mint a mult évben. Annyi, mint az ismétlő iskolakötelesek 90·48%-ja, 3·95%-al kevesebb, mint a mult évben.

Osztályozás tekintetében III osztályú iskola van 8, IV osztályú 26, V osztályú 19, VI osztályú 17, községi iskola 5.

Szellemi állásra nézve kitűnő van 23, u. m. Báj, Cigánd, Csobaj, Erdőbénye 2, Karád, Pácin, Kis-Géres, Liszka, Karos, Megyaszó fi, Nagy-Géres, Örös, Ricse, Sárospatak fi és felsőbb leány, Sajó-Hídvég, Véke, Tállya, Kis-Tárkány, Lúci fi, Vámos-Ujfalú, Vajdácaska.

Dicséretes van 28, u. m. Leányvár, Bacska, Berzék, Csanálos, Harkány fi, nő, Kak, Karcsa, Kesznyéten, Királyhelmece, Lelesz-Polyán, Kis-Dobsza, Kis-Kövesd, Láca, Megyaszó leány, Monok,

Nagy-Rozvágy, Pthrügy, Sárospatak I—II. leány, Semjén, Szada, Szerencs, Szomotor, Tarcsl fi és leány, T.-Ladány, T.-Lúc leány, T.-Tokaj.

Kielégítő van 18, u. m. Agárd, Lelesz, B.-Keresztúr, B.-Olaszi, Hoptorty, Erdő-Horváti, Gesztely, H.-Németi, Kenézlő, Legyesbénye, Luka, Mád, Ond, Petrahó, Takta-Kenez. Ág-Csernő, Zombor, Vís.

Gyenge van 1, u. m. Hogyka.

Szünetelt az iskola 4 helyen, u. m.: *Tolcsván* himlőzés miatt, *Szentesen* és *Golopon* tanító nem léte miatt, *Nagy-Kövesden* a tanító betegsége miatt.

Simáról nem érkezett jelentés.

A múlt év végén történt minősítéshez képest *hanyaglás jeleztek*: Csanáros, Tisza-Ladány kitünőbből lett dícséretes; Hernád-Németi kitünőbből kielégítő; Mád dícséretesből kielégítő.

Haladás jelezhető: Ricse, Sajó-Hidvég dícséretesből lett kitünő (Vámos-Ujfalu). Harkány leány, Kis-Kövesd, Sárospatak alsó leány kielégítőből lett dícséretes; Agárd, Lelesz gyengébből kielégítő.

Rendes tanító van az egyházmegyében 60, segéd 4, ideiglenes 2, lelkész- és káplántanító 10 (1 tanítónő).

Okleveles tanító van 58, nem okleveles 7, u. m. olaszii, h.-németii rendes és segéd, kaki, szomotori, tolcsvai tanítók és a tokaji segéd-tanító.

Tanítói lak 63 jó, 2 rossz, u. m. kaki, petrahói.

Tanterem törvényszerű 56, nem törvényszerű 11, u. m. Hogyka, Lelesz-Pólyán, Nagy-Géres, Nagy-Rozvágy, Petrahó, Pthrügy, Ricse, Kis-Tárkány, Tolcsva, Zombor, V.-Ujfalu.

Iskolafelszerelés kellő 22, hiányos 44, semmi 1.

Iskolai alap pénzben 5996 frt 72 kr, földben $\frac{1}{2}$ telek, kevesebb 53 frt 73 krral, mint a múlt évben.

Testgyakorda tornaeszközökkel 3: Erdőbénye, Liszka, Sárospatak, a többi a nélkül.

Faiskola rendezett 38, rendezetlen 22, nincs 3 helyen, u. m. Nagy-Rozvágy, Véke, Tokaj: jelentés nincs 3-ról.

Tanítók évi jövedelme 21840 frt.

Más vallású iskolások:

Római katolikus	83 fi,	82 nő =	165.
Görög katolikus	36 fi,	20 nő =	56.
Ágostai evang.	11 fi,	11 nő =	22.
Izraelita	46 fi,	38 nő =	84.
	<hr/>		
Összesen	176 fi,	151 nő =	327.

A más vallású iskolások a lélekszám 0 76⁰/₁₀-át teszik.

Iskolát gyakorolt az egyházmegyében:

6—12 éves =	1965 fi,	1758 nő =	3723,
12—15 éves =	80 fi,	62 nő =	142,
más vallású =	176 fi,	151 nő =	327.
	<hr/>		
Összesen =	2221 fi,	1971 nő =	4192.

Általános jegyzetek.

a) A tanítói értekezletek jegyzőkönyveit csak a *szentesi* és *harangodi* kör elnökei küldvén be a tanügyi bizottsághoz:

Utasítatnak a többi körök elnökei, hogy az értekezleti jegyzőkönyvnek évenkénti pontos beküldését ismerjék kötelességüknek.

Az egyes tanítói körök utasítatnak arra is, hogy könyvtáraikról leltárt készítsenek s a leltárnak egy példányát ellenőrizhetés céljából, a tanügyi bizottság elnökéhez küldjék meg, aztán következő években az újonnan vásárolt könyvek jegyzékét terjeszszék be évről-évre.

b) Miután az egyházmegyei gyűlést összehívó körlevélben a körlátogató lelkészek a tanügyi bizottság ülésében való megjelenésre nem lettek felhíva:

Esperes úr felkéretik arra, hogy ezentúl az összehívásban körlátogatókat ezen gyűlésben való megjelenésre szólítsa fel.

c) A tanügyi bizottság előbbi ülésezései jegyzőkönyveinek eredeti példányait óhajtván birtokába venni:

Az egyházmegyei főjegyzői hivatal felhivatik, hogy használat után ezen jegyzőkönyveket minden alkalommal a tanügyi bizottság jegyzőjéhez tegye által.

Egyesekre és némely iskolákra vonatkozó határozatok.

1. A *harangodi* tanítói kör jelenti, hogy *Vitányi Miklós* csanálosi lelkész elhunytá folytán, papi elnökké *Kónya András* hernádnémetii lelkészt választotta meg.

Tudomásul vétetik s egyházmegyei közgyűlés által megerősítetik.

2. *Meczner Béla* egyházmegyei gondnokká lett megválasztatása következtében, a *szentesi* járásban általa elfoglalt világi iskolalátogatói hely üresedésbe jövéen:

Egyházmegyei közgyűlés *Miklós Béla* rozvágyi földbirtokost kéri fel ezen járásban a világi iskolalátogatóság elfoadására.

3. *Bogárdi Dániel* bereckii lelkész állomásáról a *csanálosi* egyházba távozván:

helyére a *k.-kövesdi* járásba *Beszterczey Béla* bereckii lelkész neveztetik ki iskolalátogatóúl.

4. *Hézsér Emil* körlátogató jelenti, hogy a tállyai járásba világi részről kinevezett *Kaliczki István*, még eddig egyszer sem vett részt az iskolák látogatásában.

Egyházmegyei közgyűlés ezen látogatás teljesítésére *Dienes Gyula mádi* lakos, földbirtokost kéri fel.

5. Tudomására jutott tanügyi bizottságnak, hogy *Deák János n.-géresi* tanító, iskolalátogatóvá lett kineveztetését eddig figyelmen kívül hagyta.

Helyette *Nagy Sándor k.-géresi* tanító bíztatik meg, az ezen körben iskolalátogatással.

6. *Nagy-Rozvágyról* hanyag iskoláztatást jelentvén be a kör-látogatóság:

Az ottani lelkész és presbyterium felhívatnak, hogy a különben jól vezetett iskolába való járásra a gyermekeket törvényes eszközökkel is kényszerítsék.

7. *Vécsben*, a községi iskolában a reform. növendékeket a községi tanító részesíti vallásos oktatásban.

A *szomotor-vécsi* lelkész felszólíttatik, értesitse tanügyi bizottság lelkész elnökét arról, vajjon a *vécsi* tanító reform. felekezetünkhöz tartozik-e s önként vállalkozott-e a reform. gyermekek vallásos oktatására? Mert ha ellenkezőleg áll a dolog, az esetben a *szomotori* lelkész ismerje kötelességének a *vécsi* községi iskolában a vallást tanítani.

8. *Kesznyétenben* a méter-mértékek ismertetében a gyermekek nagyon kevés jártasságot tanusítván:

Az ottani tanító a méter-mértékek behatöbb ismertetésére hivatik fel.

9. *Hogykán* az iskolapadok célszerűtlenek, a tankönyvek, részben a taneszközök hiányzanak, az iskolába való járás is rendetlen s ennél fogva a tanítási eredmény is nagyon csekély.

Presbyterium a bajok lehető orvoslására ismételten felhivatik.

10. *Tarcalon* hasonlóképen sok a mulasztás, s feltűnő sok a tankönyvekkel el nem látott gyermekek száma.

Lelkész és presbyterium felhívatnak, hogy a jelzett hiányokon minél több segíteni igyekezzenek.

11. *T.-Ladányban*, hol a tanító folytonosan csak említett s az értelenfejlesztő tanítási módnak semmi nyoma; továbbá minthogy az énektanítás teljesen el van hanyagolva:

a különben szakképzetttanító, kötelességének lelkiismeretesebb teljesítésére komolyan felhivatik.

12. *Csobajon*, *Véken*, *Nagy-Géresen* és *Bájon*, az iskolaépületek, a célnak meg nem felelők s tanhelyiségnek alkalmatlanok.

Ezen egyházak előljárói komolyan felhívatnak, hogy a célnak megfelelő iskolák építéséről, illetve kijavításáról, haladéktalanul intézkedjenek.

13. *Vámos-Ujfaluban* a tapasztalt előhaladásról, kiváló vallásos szellemben vezetett oktatásról, *Kovács János* lelkész tanító páratlan szorgalmáról és lelkes fáradozásáról nyilatkozik a körlátogatási bizottság.

Nagy örömmel veszi ezt egyházmegyei közgyűlés tudomásul; a lelkes agg pásztort és tanítót melegen ajánlja vagy az egyházi közalapból, vagy más, bármely pénztárból való segélyezésre.

56. Egyházkerületi közgyűlésünk elé beterjesztendő levén azon veszteség, melyet egyházmegyénk a lefolyt év alatt a lelkészi és tanítói karban szenvedett elhalálozás által.

A lelkészi karból elhalt: *Terhes Barnabás* sárospataki lelkész és egyházmegyei tanácsbíró, kinek elhunytáról őszi közgyűlésünkben már fájdalommal emlékeztünk meg; újabban *Tatár Mihály* pthrüggyi lelkész. — *Láczay István* szomotori és *Kiss Gábor* nagy-kövesdi tanítók.

57. A legközelebb lefolyt év alatt a következő lelkészi és tanítói változások és elhelyezések történtek:

a) Lelkészekül választottak s megerősítették: a halál által megüresült csanálosi egyházba *Bogárdi Dániel* bereckii rendes; ennek helyére a bereckii egyházba *Beszterczei Béla* tiszalúci segédlelkész.

b) Tanítókül: a halál által megüresült szomotor-b.-vécsi egyházba *Kulcsár Ferenc*, képezdét végzett ifjú, ideiglenesen; a tiszatokaji nyugalomba lépett tanító helyére *Demjén Kálmán*, képezdét végzett, okleveles tanítójelölt; a változás által megüresült mádi egyházba *Kastély Miklós*, IV-ed éves képezdei növendék, ideiglenesen; a tolcsvai egyházba, szintén ideiglenesen, *Kajzler Sándor* paraszniai volt tanító.

58. Tárgyalás alá vétettek az országos ev. ref. egyházi közalap végrehajtó-bizottságához egyházmegyénkből segélyért folyamodó egyházak és lelkészek kérvényei, melyek is következőleg bíráltattak el:

1. Az *ondi* egyház, a lelkészlak fő- és melléképületei elavult tetőzetének rendbehozására 400 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés — tekintettel arra, hogy a múlt év folyama alatt az egyház tagjai magok is hoztak áldozatot — 200 frt segélyre ajánlja.

2. A *pácini* leányegyház, az 1886. év folyama alatt a község nagy részével együtt az előkőnyörgői lakás és iskola is leégvén, ezeknek felépíttetése következtében előállott adósságai törlesztésére 500 frt segélyt kér.

Mint szerencsétlen, tűzkárvallott egyház, egyházmegyei közgyűlés által 400 frt segélyre melegen ajánlatik.

3. A *simai* leányegyház a templomtető újból való befedésére, új iskolaház építésére 350 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés az igen szegény, csekély népességű leányegyházat — tekintettel azon körülményre is, hogy rozzant iskolaépületét a polgári hatóság, mint életveszélyest, bezáratta — 300 frt segélyre ajánlja.

4. A *harkányi* egyház, lelkészlak javítására 900 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, a jelzett célra 300 frt segélyre ajánlja.

5. A *csanálosi* egyház, a Hernád folyó szaggatása következtében a 60-as években az egész község kitelepülni kényszerülvén, ideiglenes imaházzal bír; mint új templomot építeni szándékozó egyház, 1000 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, két egymásutáni évben 500–500 frt segélyre ajánlja.

6. A *bereckii* egyház, dűledező temploma kijavítására 700 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a csekély népességű egyházat a jelzett célra 300 frt segélyre ajánlja.

7. A *bodrog-olaszii* egyház, az elavult lelkész és tanítói lakok és összes melléképületei kijavítására 384 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, a többszörös elemi csapásokat szenvedett egyházat a jelzett célra 300 frt segélyre ajánlja.

8. A *mádi* egyház, templom- és paplak-építésből származott adósságai törlesztésére 300 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a jelzett célra 150 frt segélyre ajánlja.

9. A *hernád-kaki* egyház, elavult lelkészlakának újból építése végett 400 frt segélyt kér.

Habár 1885. évben e célra 100 frt segélyt nyert, de mint szegény egyház, egyházmegyei közgyűlés által 200 frt segélyre ajánlatik.

10. *Bagdi István vtsi* lelkész, mint szegény egyházban szolgáló, elaggott lelkész, az 1885. évben tetemes összegre menő, tűz által szenvedett kárára való tekintetből is, 300 frt segélyt kér.

Habár nevezett agg lelkész az 1885. évben 200 frt segélyt nyert, mindazáltal tekintetbe véve szomorú helyzetét, egyházmegyei közgyűlés által 100 frt segélyre ajánlatik.

11. *Kun Miklós monoki* lelkész-tanító, csekély jövedelmére való tekintettel, 400 frt segélyt kér.

Mint igen csekély jövedelmet nyerő s kettős hivatal terheit viselő lelkész, 200 frt segélyre ajánlatik.

12. *Kovács János vámos-újfalusi* lelkész, részint a mult év folyamán gyülekezetével őt is ért rendkívül sok és nagymérvű elemi csapás, részint csekély évi jövedelme, hajlott kora és számos tagból álló családjára tekintetből 300 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, indokait egészben valóknak találván, a kért 300 frt segélyre hathatósan ajánlja.

13. *Sallai Sándor erdő-horvátii* lelkész-tanító, igen csekély jövedelmére, több tagú családjára és 3 figyermekének taníttatására való hivatkozással, 150 frt segélyt kér.

Habár 1885-ben 100 frt segélyben részesített is: mint kedvezőtlen körülmények közt levő, egyházmegyei közgyűlés által 100 frt segélyre ajánlatik.

14. *Szánthó István*, bodrog-olaszii lelkész, a legközelebbi két-három éven át gyülekezetével együtt elemi csapások által nagymérvűleg sujtatván, 300 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés — indokaira tekintettel — 150 frt segélyre pártolólág ajánlja.

15. *Cziganyi János* agárdi lelkész — különösen szembetegségének hosszas és költséges gyógyíttatása, majd látképességének elvesztése s így a lelkészi szolgálatnak nem teljesíthetése, s e miatt segéd-tartási kényszerültségének indokolásával — 200 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a kért 200 frt segélyre melegen ajánlja.

16. *Abaházi József* liszkai lelkész — elemi csapások által okozott nagymérvű károsodására hivatkozással — 100 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a kért 100 frt segélyre ajánlja.

17. *Szántai István* berzéki lelkész-tanító, adósságának törlesztése végett 200 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés — habár folyamodó az 1885-ik évben 100 frttal segélyeztetett — ugyancsak 100 frt segélyre ajánlja.

18. *Zitós Bertalan* kaki lelkész — lelkészi jövedelme csekélységére hivatkozással — 200 frt segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés által 100 frt segélyre ajánltatik.

59. A folyó évi tavaszi és nyári egyházkerületi gyűlésen való képvisellettal, egyházmegyénk részéről:

Kopré Ferenc esperes és *Meczner Béla* egyházmegyei gondnokon kívül, *Keresztúri József*, *Tóth Lajos* papi; báró *Vay Sándor*, *Bódogh Károly*, *Szinyei Gerzson* világi tanácsbírák bizattak meg.

60. A *tolcsvai Nagy Gedeon-féle* alapból járuló segélyre ajánlja egyházmegyénk:

a) Az egyházak közül: a *bacskai* és *pácini* egyházakat.

b) Az özvegyek közül: *Fodor Pálné* papi és *Kiss Gáborné* tanító-özvegyeket.

c) A tanítók közül: *Séllei András* tiszalúci, *Szabó István* karcsai, *Bagosi Sámuel* kis-dobszai, *Makó János* bacskai tanítókat

61. Szegényebb lelkészek és tanítók számára gyűlt segélyre ajánltatnak: *Sallai Sándor* erdőhorvátii lelkész és *Borcsik János* kaki tanító.

62. Az 1887. évi közhirdetésre felterjesztetnek: a *zombori*, *vámos-újfalusi* és *bacskai* egyházak.

63. Az államsegélyből, szükösi vagy hollandi tárból segélyt kérnek s ajánltatnak:

Balsai Istvánné, *Szinyei Andrásné*, *Török Józsefné*, *Nagy Józsefné*, *Gönczi Józsefné*, *Anti Jánosné* lelkész-özvegyek; *Horvát József* legyes-bényei, *Bodnár Kálmán* kis-kövesdi tanítók; *Pataki Sándor* nyugalmazott tanító; *Szegedi Józsefné*, *Kiss Gáborné* és *Székely Józsefné* tanító-özvegyek.

64. Mindezen pontok hitelesítetttek.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1887. évi március hó 22—24-ik napjain Sárospatakon tartott tavaszi közgyűlése alkalmából egybegyűlt egyházmegyei bíróság

tárgyalási jegyzőkönyve.

I.

Felvétel Sárospatakon, 1887. évi március hó 23-ik napján, délután 4 órakor, az alsózempléni ev. ref. egyházmegyei bizottság előtt, Nagy Sándor, sárospataki helyettes lelkész ellen folyamatban levő fegyelmi ügyben kitűzött tárgyalás foganatosítása tárgyában.

Jelenlevők:

Az elnökség részéről: *Zitús István*, egyházmegyei tanácsbíró, mint h. elnök; *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok.

A tanácsbírák részéről: *Ölbei János*, *Keresztúry József*, *Tóth Lajos* egyházi és *Bódogh Károly* világi tanácsbírák; *Végh Bertalan*, világi jegyző, mint a bíróság jegyzője.

Panaszló *Kérészy István* és panaszlott *Nagy Sándor* személyesen.

Egyházi elnök a fegyelmi bíróságot az Egyh. törvények 244-ik §-a szerint megalakultnak jelentette ki azzal, hogy amennyiben a bíróság az elnökséggel együtt 6 bírói létszámot teszen, a tanácsbírák közül hivatalára legifjabb tanácsbíró, *Tóth Lajos*, részt vesz ugyan a tanácskozásban, de szavazati joggal az ítélet hozatalánál nem bírand; s miután az egyházi rendes elnök a tárgyalandó ügyben. némirészben, saját személyénél fogva, érdekeltnek látszik, a 261. §. a) pontjánál fogva, az elnöki széket, mint hivatalára nézve legidősebb tanácsbíró foglalja el ezen ügy tárgyalásánál.

Ezek megtörténte után egyházi elnök a tárgyalást az ügy megnevezésével megnyitottnak nyilvánítván, *Keresztúri József*, egyházmegyei tanácsbíró, mint előadót, az ügy szóbeli előterjesztésére hívta fel, melynek megtörténte után úgy panaszos, mint panaszlott kihallgattattak.

Panaszlott a vádbeli cselekményekre vonatkozólag előterjesztette: hogy az egyháztanács-gyűlési meghívókban, a tárgysorozatnak a főgondnokkali együttes megállapításánál tanúk soha nem voltak jelen. s így ezen körülmény illetén módon nem is igazoltathatott;

hogy azon körülmény sincsen tanúkkal igazolva, mintha úgy a fő-, mint a helyettesített gondnokot, az egyháztanács-gyűléseken szóhoz jutni nem engedte volna;

hogy az 1886. szept. 5-iki közgyűlésen tett azon indítvány ellen, hogy elvárja a közgyűlés a presbyteriumtól, miszerint a lelkészjelölő-bizottságba tagokat ne válasszanak — beismeri, hogy ezen indítvány ellen a közgyűlésen nem tiltakozott; de a presbyteriumban határozottan kijelentette, hogy eme jogról, melyet a törvény ad a presbyteriumnak, az le nem mondhat. Különben a jegyzőkönyv hitelesítésébe nem folyt be:

hogy az egyháztanácsi meghívó igazolja azon körülményt, hogy vád-
lóval együttesen állapította meg a sorrendet; s miután 1886. szeptember
16-án lemondott a gondnokságról, ekkor már a meghívón változtatást
nem tehetett, s hogy az esperesi levelet azért tüzetten tárgyalásra, hogy
az abban jelelt körülményekre az egyháztanács nyilatkozthassék;

hogy miután az 1886. december 24-én keltezett vádlevélben ezen
vádpontról említés téve nincsen, ennek ki általi bejelentésének közlését,
az arról szóló vádlevél kiadását kérelmezte az esperesi hivataltól;

hogy a presbyterek részbeni lemondása nem vádolt magaviseleté-
ben, hanem a presbyterek személyeskedésében találja indokát;

hogy az egyház levéltárából, a gondnoknak eredetiben beadott,
hozzáintézett levele folytán szolgáltatott ki hivatalos iratokat.

Az utóbbi körülményre panaszló megjegyzi, hogy vádolt által csa-
tolt levele szerint, nem utasította őt arra, hogy az egyházi iratokat adja
át *Mitrovics Gyulának*; hanem, hogy az abban jelzett számadásokat szó-
lónak adja át, ki azokból fog aztán egyes adatokat nevezett *Mitrovics
Gyulával* közleni, s mivel vádolt ezt nem tette, levélileg értesítette az
adatokat kérő *Mitrovics Gyulát* arról, hogy a kérelmezett számadásokkal
nem szolgálhat.

Melyre vádolt azon észrevételt teszi, hogy: a nyelvtani kifejezés
hiányossága folytán, vádló levelének más értelmezést nem tulajdonítha-
tott, mint azt, hogy az utasításban megnevezett okmányokat többször
nevezett *Mitrovics Gyulának* adja át, melyet az egyházi útján teljesített
is; s hogy nem ismeri el — amint Gérecz Károly, tanító vallja — mintha
az ő, t. i. vádolt utasítása folytán hagyatott volna ki a jegyzőkönyv-
ből a becsatolt fogalmazvány szerinti azon határozat, hogy elvárja a
közgyűlés a presbyteriumtól, hogy a lelkészjelölő-bizottságba tagokat
nem választ.

S miután a 274. §. szerint, az előleges vizsgálat rendén már ki-
hallgatott tanúknak a tárgyaláson újból kihallgatása érdekelt felek részé-
ről előzetesen be nem jelentetett s nem kérelmeztetett, a megtörtént
nyilatkozatok után a tárgyalás berekesztetett s az egyházmegyei bizottság,
mint fegyelmi bíróság, következőleg

í t é l t:

Nagy Sándor, 29 éves, sárosputaki h. lelkész, az „Egyh. tör-
vények» 257. §. f) pontja alapján, a kettős elnökség szabálytalan
gyakorlása, illetve az egyháztanács által tárgyalandó ügyek tárgy-
sorozatának a világi elnökség előleges értesítése nélküli megállá-
pítása vétségében;

az egyháztanács-gyűléseken a világi elnökség befolyásának,
illetve az együtt-elnöklés tényének méltatlan mellőzése;

az egyházi törvények és szabályrendeletek szelleme ellenére tanusított oly magaviselet, mely a főgondnok és egyháztanács részbeni lemondásának előidézője és okozója volt:

mindezen esetekben a hivatali hatalommal való visszaélés vétségében; továbbá a 257. §. c) pontja alapján, az egyház és felsőbb egyházi előjáróság hivatalos iratainak illetéktelen kiszolgáltatása; mint szintén a felsőbb egyházi hatóság iratainak az egyháztanács vitatása, elhárítása alá bocsátása jogtalan tényének vétségében; végre a 257. §. d) pontja alapján, az egyházi törvények ellenére tett azon indítványok, hogy a sárospataki ref. egyház presbyteriuma a lelkészjelölő-bizottságba tagokat ne válasszon: ezen indítványnak tiltakozás nélkül hagyása vétségében vétkesnek mondatik ki;

és az egyházi törvények 246. §. b) és c) pontjai alapján feddésre és jelenlegi sárospataki ref. h. lelkészi hivatalától való elmozdításra és a 283. §. rendeletéhez képest 7 frt 75 kr eljárási költségnek 15 nap végrehajtás terhe alatti megfizetésére ítéltetik.

Mely ítélet, jogerőre emelkedés után, a sárospataki ref. egyháznak megküldetni rendeltetik.

Indokok:

Egyházi törvényeink s törvény erejével bíró egyházi szokásaink szerint, az egyházközségi gondnokok a presbyteriumban a lelkésszel együtt elnökölnék; a presbyteriumok összehívását a lelkésszel együtt eszközlik, s a presbyterium összehívásakor az elnökség által a fontosabb, tárgyalandó ügyek is világosan megnevezendők (142. §. a), b), 29—30. §.).

Vádlott, a törvény eme kívánalmától eltérőleg, a vizsgálat és tárgyalás folyamán semminemű próbaerejű bizonyítékot sem nyújtott a tekintetben, hogy a vádbeli enmű cselekmények elkövetése általa nem eszközöltetett.

Mert hiszen fel sem tételezhető, hogy az 1886. szeptember 13-án keltezett egyháztanács-gyűlési meghívó tárgysorozatába 5. sorszám alatt bejegyzett tárgy, t. i. a «helyettes lelkész ellen a főgondnok által bejelentett vád elhárítása» kérdésének tárgyalása, presbyterium elé vitelébe s annak kitűzésébe *Kérészy István* főgondnok beleegyezését adta volna: mely vélelem abban is találja indokát, hogy a meghívót *Kérészy István* nem sajátkezűleg írta alá, hanem neve nyomtatva van, s így mi sem szolgálhatott akadályul a meghívó egyoldalú kibocsátása és a tárgysorozat megállapításánál, a világi elnökség véleményének, nézete kikérésének mellőzésénél.

Mert a peres iratok mellett található tanuvallomások igazolásaként, a volt főgondnok több presbyter előtt panaszkodott arról, hogy vádlott őt, mint világi elnököt, mindenekben mellözi, vele előlegesen semmit nem közöl; úgy a gyűlések idejéről, mint a tárgyalandó ügyekről akkor értesül, mikor a többi presbyterek a meghívó útján értesítetnek.

Mert a társelnökség fogalma nyilván azt követeli, hogy az egyházi és világi elnök minden, az egyházat érdeklő ügyek vezetését — melyek törvény és szabályrendelet szerint hatásköréhez tartoznak — együttesen, közös megállapodással vezessék.

Mert protestáns egyházunk jól felfogott érdeke is azt kívánja, hogy világi buzgó, a közügyek iránt érdeklődő férfaink száma lehetőleg emelkedjen; már pedig oly viselkedés, mely az enemü buzgóság emelésére gátlólag hathat. egyházunk érdekeinek úgy anyagi, mint szellemi; megszűbb menő következtéseiben vallás-erkölcsi színvonalának süllyedését, alábbszállását vonhatja maga után.

Mert Dr. Rik Gusztáv, Dr. Ballagi Géza, Szívós Mihály, Both István, Tethbegyi János, Nagy Gábor, Zsiday József, Szakácsi Ede, Szabó István, Gérecz Károly, kihallgatott tanuk vallomása szerint, vádolt az esperesi hozzáintézett s nem az egyház közönségéhez szóló levélnek tárgyalását, úgyszólván erőszakolta a presbyteriumnál, s midőn eljárásának visszaságára és helytelen voltára sikertelenül figyelmeztetve lett, indíttatva érezte magát a törvénytelen cselekmény elkövetéséhez járulni nem akaró kisebbség a presbyterségről való azonnali lemondására.

Mert ezen kétségtelenül beigazolt ténykedése vádoltoknak, az egyházi béke, jó egyetértés megzavarásának előidézője s a későbbi bonyodalmak megteremtője volt, melyek vádolt terhére rótt további vádbeli cselekményekkel szoros okozati összefüggésben, elválaszthatlan együvértartásban állanak.

Mert a vádbeli azon cselekmény, hogy vádolt a társelnöknek szöhoz sem engedett jutni — panaszló enemü állítása Dr. Lengyel Endre tanuvallomásával is igazolva van, hogy vádolt, tanu felhívása ellenére sem tudta magát mérsékelni, s elragadtatása az akkori társelnök megrovását vonta maga után.

Mert a most hivatkozott tanu vallomása oly körülményekre is enged következtetést, hogy a vádolt elnöksége alatt megejtett egyházigondnoki és presbyteriumi választást, törvényes formák megtartása mellett megejtettnek tekinteni sem lehet, amint ezt az ügyiratoknál fekvő leküszönő levél is igazolja.

Mert vádolt az egyházi törvények öréül lévén tekintendő a gondozása alá bízott egyházban, tőle jogosan megvárható és követelhető, hogy hozzájárulásával, tiltakozása nélkül, ily panaszra okot szolgáltató cselekmények meg ne történjenek.

Mert az egyház hivatalos iratai az egyháznak oly elidegeníthetlen, harmadik személylyel nem közölhető tulajdonát képezik, melynek közlése sok esetben anyagi kárt, sok esetben helyre nem hozható félreértést, az egyházi jórend megzavarását okozhatja, s a gondviselésével megbízott hivatalos személynek magán személyét is sértheti; a benne helyezett bizalom méltatlan letéteményesének tűnik fel, kire sem egyháza, sem felsőbb egyházi hatósága bizalomteljesen nem tekinthet; általában az ily eljárás az egyháziasságot s az egyházi közérdeket mélyen sérti.

Mert vádoltnek enemü védekezése, hogy a hivatalos iratok kiszolgáltatását gondnoki felhívás folytán cselekedte: a beügyelt eredeti levél tartalmával merőben ellenkezik; mert Kérészy Istvántól kérvén Mitrovics Gyula számadatokat, e végből kérte a rendkívüli kivetési tabella és a pénztári számadásoknak az ő, tudniillik Kérészy István kezeihez való átadását.

Mert az esperesi hivataltól menesztett iratoknak, jogosulatlan harmadik személylyel való közlése is ily minősítés és tekintet alá esvén:

vádlott, törvényes felsőbbiségének a nyilvánosság előtti köztudomású pel-
lengére állítani akarás közvetlen és öntudatos szerzőjének, előidézőjének
bizonyult s annak tekintendő.

Mert vádlott épenily öntudatos cselekményt követett el akkor, a
midőn az esperesi levelet az egyháztanács vitatása, elbírálása alá bo-
csátotta.

Mert enemű tényére — az esperesi levél nem vitathatására, tár-
gyalás alá ki nem tűzhetésére — több presbyter által komolyan felhiva
és figyelmeztetve lett.

Mert ezen törvénytelen cselekmény elkövetését — mégha a presby-
terium a maga egészében akarta volna is elkövetni — vádlottnak, mint
az egyházi törvények őrének, ez ellen tiltakozni kellett, s tárgyalását
meg nem engedni.

Mert vádlott önmaga hurcolta a presbyterium elé, készakarva, a
nem egyházához címzett esperesi felhívást, s ezáltal a célzatosság, fel-
sőbb egyházi hatóság iratainak alsóbb fokú hatóság általi érdemi méltatása,
a feletti sajnálkozás kifejezése s azzal szemben bizalmi szavazat
kierőszakolása képezi eljárása indító okát.

Mert vádlottnak, ki egyházában az egyházi törvények őre, az egy-
házas tekintély fentartásának közege, egy kötelességéről netán megfe-
ledkezett vagy megfeledkezni akaró közgyűlésnek, egyházi törvényeinkbe,
egyházi szokásainkba és gyakorlatunkba ütköző, ütközhető határozata
ellen, még a többség kijelentésével szemben is, az önkormányzat teljes
megtartásával, tiltakoznia kellett és látszatát is kerülni annak, mely
távolról is megbotránkozást szülhetne.

Mert vádlott, mint ki az eljárásra okot szolgáltatott, az eljárási
költségek megfizetésére is kötelezendő volt.

Mindezen indokok alapján vádlottat, az ítéleti kijelentés szerint el
kellett marasztalni.

Az ítélet többi rendelkező része, a 287. §-ban találja indokát.
Mely ítélet felek előtt kihirdettetvén, vádlott felebbezését szóval
bejelentette.

Ezzel a jegyzőkönyv berekesztetett és aláíratott.

Kelt mint fent.

Meczner Béla,

*egyházmegyei gondnok, mint az egyház-
megyei bíróság világi elnöke.*

Zitás Istrán.

*egyházmegyei tanácsbíró, mint az egyház-
megyei bizottság helyettesített egyh. elnöke.*

Végh Bertalan,

világi jegyző, mint a bíróság jegyzője.

II.

Kis András, sajtó-hídvégi lakos, presbyter és iskolatanácsos
fegyelmi ügye.

Felvétel Sárospatakon, 1887. évi március hó 24-ik napján, reggeli 8 órakor, az alsózempléni ev. ref. egyházmegyei, mint másodfokú bíróság előtt, Flutó Béla, s.-hídvégi tanító, mint vádlónak, Kis András, s.-hídvégi presbyter és iskolatanácsos, mint vádlott elleni fegyelmi eljárás foganatosítása tárgyában.

Jelenlevők:

Az elnökség részéről: *Kopré Ferenc*, esperes; *Meczner Béla*, egyházmegyei gondnok.

A tanácsbírák részéről: *Zitász István*, *Ölbei János*, *Keresztúri József*, egyházi; *Bódogh Károly*, *Szinyei Gerzson*, világi tanácsbírák; *Buda János*, egyházmegyei aljegyző, mint a bizottság jegyzője.

Vádló *Futó Béla* személyesen. Vádlott megidézése ellenére nem jelent meg.

A bíróság egyházi elnöke az egyházmegyei bíróságot, az egyházi törvénykezési rendtartás értelmében, szabályszerűen megalakultnak jelentvén ki: *Szinyei Gerzson* előadót az ügy előterjesztésére felhívta, s miután vádló részéről semminemű újabb körülmény az ügyre vonatkozólag előadva nem lett, az elsőfokú tárgyalás folyamán előadottak mérlegelése után, az egyházmegyei bíróság másodfokúlag következőleg

í t é l t:

Az első bíróság ítélete — indokainál fogva — azon hozzáadás-sal hagyatik helyben, hogy az «Egyházi törvények» 240. §. *b)* pontja szerinti büntetésen felül, vádlott a 240. §. *d)* pontja alapján, presbyteri és iskolatanácsosi hivatalától — ezen ítélet jogerőre váltától számítandó 3 évi időtartamra — megfosztatik.

Mely ítélet panaszló előtt kihirdettetvén, tudomásul vette; panaszlottal pedig — az első folyamodású bíróság útján — közölni rendeltetik.

Ezzel a jegyzőkönyv berekesztetett.

Kelt mint fent.

Meczner Béla,

egyházmegyei gondnok, mint a bíróság
világi elnöke.

Kopré Ferenc,

esperes, mint az egyházmegyei bíróság
egyházi elnöke.

Buda János,

egyházmegyei aljegyző, mint az egyház-
megyei bíróság jegyzője.

Jegyzették: *Tóth Lajos* főjegyző az 1, 2, 3, 4, 5, 6, 15, 22, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 40, 41, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64 ;
Végh Bertalan világi jegyző a 23, 24, 25, 26, 42 és a fegyvelemügyi I. pontot ;
Buda János aljegyző 11, 12, 18, 36, 37, 38, 39. és a fegyvelemügyi II. pontot ;
Abaházi József aljegyző 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 29, 35, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52. pontot.

Tárgymutató

arra nézve, hogy mely számú határozati pontok mely egyházakat vagy egyeseket illetnek.

Ablonczy László tanítót 53.
 Ábrahámi Gyula lelkészt 31.
 Bartha János tanítót 55.
 Báji egyházat 55.
 Bereckii egyházat 13.
 Berzéki egyházat 39.
 Besztercezi Péla lelkészt 55.
 Bódogh Károly tanácsbíró 17., 59.
 Bodolai József tanácsbíró 17.
 Csanálosi egyházat 13., 37.
 Csobaji egyházat 55.
 Csontos János és társai tolesvai lakosokat 42.
 Gígándi egyházat 47.
 Dienes Gyula mádi lakost 55.
 Egyházkerületet 17., 18., 21., 25., 32., 54., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62.
 Erdőbényei egyházat 44.
 Esperesi hivatalt 8., 9., 10., 20., 23., 29., 30., 31., 35., 45., 59., 63.
 Gecsei Péter tarcali lelkészt 22., 29.
 Golopi egyházat 40.
 Hegedűs János tanítót 37.
 Hogykai egyházat 55.
 Hubay Bertalan tanítót 55.
 Karádi egyházat 53.
 Kastély Miklós tanítót 15.
 Kajzler Sándor tanítót 16.
 Kenézi egyházat 25.
 Kenézlii egyházat 35.

- Keresztúri József tanácsbírót 30., 59.
 Királyhelmecei egyházat 52.
 Kolozsvári István lelkészt 42.
 Kónya András lelkészt 12., 55.
 Kovács János lelkészt 55.
 Lábos Endre lelkészt 23.
 Leányvári leányegyházat 51.
 Likai László tanítót 19.
 Mádi egyházat 15., 41.
 Meczner Béla egyházmegyei gondnokot 2., 6., 25., 52., 59.
 Miklós Béla rozvágyi földbirtokost 55.
 Nagy-Géresi egyházat 55.
 Nagy-Kövesdi egyházat 30., 48.
 Nagy Sándor tanítót 55.
 Űlbei János tanácsbírót 52.
 Paulai Gábor tokaji főgondnokot 29.
 Páricsi József lelkészt 30.
 Petrahói egyházat 45.
 Pilissy Ferdinánd tanácsbírót 17., 30.
 Pthrügyi egyházat 55.
 Rozvágyi egyházat 55.
 Sárospataki egyházat 26., 27., 28.
 Semlyéni egyházat 46.
 Sóstófalvi leányegyházat 38.
 Szabó Dániel harkányi jegyzőt 36.
 Szabó István tanítót 54.
 Szinyei Gerzson tanácsbírót 17., 59.
 Szomotori egyházat 24., 55.
 Tarcali egyházat 5., 32., 33., 55.
 Tállyai egyházat 34.
 Tárkányi egyházat 50.
 Tokaji egyházat 14., 18., 19., 43.
 Tolcsvai egyházat 16.
 Tóth Lajos tanácsbírót 7., 11., 17., 59.
 Tóth Bénéjámín kenézi lakost 25.
 Zombori Gedő tanácsbírót 31.
 Vajdácskai egyházat 49.
 Vay Sándor báró tanácsbírót 59.
 Végh Bertalan egyházmegyei ügyvédet 52.
 Vékei egyházat 55.
 Velkei Pál szabolcsmegyei tanfelügyelőt 29.